

**İZMİR İLİ KONAK İLÇESİ İLKOKULLARINDAKİ ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİLERİN,
SURİYELİ ÖĞRENCİLERE YÖNELİK SOSYAL KABUL DÜZEYLERİNİN TESPİT
EDİLMESİ**

KONAK REHBERLİK ARAŞTIRMA MERKEZİ

Ağustos, 2018

Önsöz	I
Özet	II
Giriş.....	1
Araştırmanın Önemi.....	14
Araştırmanın Amacı.....	15
Araştırmanın Problemi.....	15
Yöntem.....	15
Çalışma Grubu (Evren Örneklem).....	15
Veri Toplama Araçları.....	16
Verilerin Toplanması, Analizi.....	16
Bulgular.....	17
Sonuç, Tartışma, Öneriler.....	23
Kaynakça.....	28
Ekler	33

ÖNSÖZ

Rehberlik ve araştırma merkezi, eğitim öğretim kurumlarındaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesine ilişkin çalışmalarla, hizmet bölgesindeki özel eğitim gerektiren bireylerin eğitsel tanılması ve değerlendirilmesi ile bu bireylere yönelik rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini yürütmek amacıyla her il merkezi ile nüfus ve hizmet gereklerine göre ilçelerde Bakanlıkça açılır.

Yapısı itibariyle öğrencilere; eğitsel tanılama, rehberlik ve psikolojik danışma, öğretmenlere; mesleki gelişim ve eğitim, velilere; ihtiyaç duyulan konularla ilgili davranış ve farkındalık kazandırmaya yönelik eğitimler vermektedir. Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinin bağlı bulunduğu il/ilçe milli eğitim müdürlükleri ve hizmet bölgesindeki okullarla oluşturduğu koordinasyon ile veri akışı ve iletişim konusunda farklı bir önem teşkil etmektedir. Bu özelliğinden dolayı akademik araştırmaların sağlıklı bir şekilde yürütülebileceği bir kurum olma özelliği bulunmaktadır. Ancak bu zamana kadar rehberlik ve araştırma merkezlerinde araştırma yapmak yerine daha çok eğitsel tanılama ve rehberlik psikolojik danışma hizmetleri verilmektedir. Bu eksiklikten yola çıkarak Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi olarak hem kendi bölgemizin sorunlarına ışık tutacak hem de eğitim bilimleri literatürüne katkıda bulunacak araştırmalar yapmaya karar verdik. Sizlerle paylaştığımız araştırma bu anlamda yaptığımız ilk girişim olma özelliğini taşımaktadır.

Araştırmanın yapılması için gereken resmi izin ve onayların alınmasını sağlayan Konak Kaymakamı Ahmet ÖNAL'a, Konak İlçe Milli Eğitim Müdürü Serdal ŞİMŞEK'e, araştırmada kullanılan öğrenci ölçeğini bizimle paylaşan Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Bahadır Kılcan'a Karabük Üniversitesi Öğretim Üyeleri Doç. Dr. Osman Çepni'ye ve Doç. Dr. Ali Çağatay Kılınç'a, öğretmen ölçeğini bizimle paylaşan Sakarya Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Halil İbrahim Sağlam'a ve Nezaket İlksen Kanbur'a teşekkür ediyorum. Araştırmamıza katılan ve uygulama sırasında büyük özveri ile çalışan ilkokul rehberlik öğretmeni arkadaşlarımıza ve idarecilerimize, Araştırmanın analizleri için bizden bilgi ve deneyimini esirgemeyen Karabağlar Rehberlik ve Araştırma Merkezi Rehberlik ve Psikolojik Danışma hizmetleri Bölüm Başkanı Dr. Serdal Özgözü'ye, araştırmanın yazımı ile ilgili gereken düzeltmeleri yapan Buca Ege İhracatçı Birlikleri Ortaokulu Türkçe Öğretmeni Sevil Üstündağ'a ve araştırmanın başından sonuna kadar planlanmasında, yürütülmesinde ve yazımında çalışan Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdür Yardımcısı Ferhan Feyizli, Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri bölümü çalışanları Abdullah Alyaprak, Ayşegül Doğru, Güneş Dost, Fatih Arıca, Hülya Akman ve Özlem Dirik'e sonsuz teşekkürler.

Ahmet KARADUMAN

Konak RAM Müdürü

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, İzmir İli Konak İlçesi ilkokullarında sınıfında Suriyeli öğrenci bulunan ilkokullardaki öğrencilerin ve öğretmenlerin, Suriyeli öğrencilere yönelik sosyal kabul düzeylerini ölçmektir. Araştırma İzmir İli, Konak İlçesine bağlı eğitim veren 19 resmi ilkokulda yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini okulunda 40'ın üzerinde mülteci öğrenci bulunan ilkokullarda 447 öğretmen ve 1410 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Araştırma kapsamında veri toplamak amacıyla öğrenciler için, Kılcan, Çepni, Kılınç (2017) tarafından geliştirilen Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutum Ölçeği (MÖYTÖ) kullanılmıştır. Bu ölçek 24 maddeden oluşan 3'lü likert tipi bir ölçektir. Öğretmenler için ise Sağlam ve Kanbur (2017) tarafından geliştirilen Mülteci Öğrenci Tutum Ölçeği (MÖTÖ) kullanılmıştır. Bu ölçek 24 maddeden oluşan 4'li likert tipi bir ölçektir.

Araştırmanın verilerinin analizinde Ortalama, Standart Sapma, Frekans, Yüzde, t testi, Varyans Analizi ve İki Yüzde Arasındaki Farkın Anlamlılık Testi kullanılmıştır.

Bu araştırmanın sonucunda Konak İlçesi ilkokullarındaki öğrencilerin Geçici Koruma Statüsündeki Suriyeli öğrencileri sosyal kabul düzeyleri genel olarak bakıldığında kararsızlık seviyesinde kalırken; aynı okullarda çalışan sınıf öğretmenlerinin sosyal kabul düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir.

GİRİŞ

Göç özünde sadece "yer değiştirme" hareketi olarak tanımlansa da toplumun, sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasi yapısını derinden etkileyen bir sosyal olaydır (Sayın, Usanmaz, Aslangiri 2016). Temelde farklı şekillerde incelenen göç olayının en trajik hali savaşın beraberinde getirdiği göçtür. Savaş, hiç şüphesiz insanlar için çok fazla travmatik yaşantılara neden olduğu gibi savaş durumlarında verilen kayıpların dışındaki en büyük problemlerden biri insanların zorunlu olarak ülkelerinden göçmek durumunda kalmalarıdır. Birleşmiş Milletler Yüksek Komiserliğinin (UNHCR) 2017 verilerine göre, Dünya üzerinde 71,44 milyon insan zorunlu olarak yerinden edilmiş olup, Yakın dönemde zorunlu bir şekilde göç etmek zorunda kalan ülkelere baktığımızda ilk sırada Suriye bulunmaktadır. En çok mülteciye ev sahipliği yapan ülkelere ise ilk sırada Türkiye yer almaktadır (popstats.unhcr.org/en/overview).

İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün 10.05.2018 itibariyle güncellenen verilerine göre halen ülkemizde 3.586.679 Suriyeli Geçici Koruma Statüsünde yaşamını sürdürmektedir. Bunun yanında Üçüncü bir ülkeye gönderilmek üzere alınan şartlı mülteciler de bulunmaktadır. Bu rakamlara bir de diğer milletlerden ülkemize gelen sığınmacıları da eklediğimizde rakamların hiç de azımsanmayacak düzeyde olduğu görülmektedir. Birleşmiş Milletler Yüksek Komiserliği Türkiye'nin Mart 2018 verilerine göre ülkemizde 169,000 Afganistan; 145,000 Irak 35,000 İran; 4500 Somali ve diğer devletlerden gelen 10,500 sığınmacı yaşamaktadır. Bununla beraber yine Birleşmiş Milletler Yüksek Komiserliğinin Mart 2018 verilerine göre 2017-2018 yıllarında ülkemizden başka ülkelere kaçak olarak giriş yapmak isterken 35,476 kişi yakalanmış ve maalesef 75 kişi de hayatını kaybetmiştir.

Gerek Birleşmiş Milletler gerekse İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü sayısal verileri incelendiğinde, Türkiye'nin Suriye'de yaşanan iç savaştan en çok etkilenen ülke olduğu görülmektedir. Başlangıçta geçici gibi görünen durumun kalıcı bir hal alması nedeniyle sadece barınmanın ve yaşamını devam ettirmenin dışında da problemler yaşanmaya başlanmıştır. Mültecilerin sığındıkları ülkede dil konusunda güçlükler, sağlık sorunları, psikososyal sorunlar, eğitim sorunları, sosyal ilişki kurma sorunları yaşadıkları tespit edilmiştir. Tüm bunların üzerine göçe zorlanma sonucunda kaybettikleri yaşam standartları sosyal ilişki ağları ve maddi olanaklar eklenince mültecilerin sorunlarının derinliği de artmaktadır (Buz, 2008). Göç etmek zorunda kalan insanlar ile göç edenleri misafir etme durumunda kalan insanların psikolojik yapılarındaki bozuklukları anlamak ve yerinde tespitler yaparak gereken çözümleri bulmak önemli bir iştir. Ancak bu işi yaparken psikolojik olumsuzlukların ortaya çıkmasında sosyal, siyasi, kültürel, ekonomik ve dini sebeplerin de etkili olduğunu bilmekte fayda vardır (Aydın, 2017).

Göç aslında Anadolu'nun hamurunda olan bir olgu niteliğindedir. Tarih boyunca Türkiye toprakları sayısız göçe ev sahipliği etmiştir. Türkiye Cumhuriyeti de geçmişten günümüze göç konusunda oldukça deneyimli bir ülkedir. Zira özellikle Balkan ülkelerinden gerçekleşen göçler, Cumhuriyetle birlikte "mübadele" adı altında başlamış, İkinci Dünya Savaşı sonrası sürmüş, 1989 Bulgaristan göçü ve 1992-1995 yılları arasında Yugoslavya'nın parçalanmasıyla sonuçlanan iç savaş ardından, 1999 yılında Kosova'dan gelenlerle devam etmiştir. Bunun yanında İran-Irak Savaşı ve Körfez Savaşı'ndan kaçanlar ve sürgüne gönderilen Ahıska Türkleri ülkemize göç etmek zorunda kalmışlardır. Günümüzde buradan gelenlerin tümü vatandaş statüsünde ülkemizde bulunmaktadır.

Ancak her ne kadar göç konusunda deneyimli bir ülke olsak da siyasi uyum, iş uyumu, aile birliği, sağlık, eğitim, kalıcı ev, vatandaşlık hakları ve ayrımcılık olmak üzere 8 ana başlığın incelendiği Göç

ve Entegrasyonu Politika İndeksi'nin (Migrant Integration Policy Index) 2015 verilerinde Türkiye, 38 ülke arasında son sırada yer almaktadır (<http://www.mipex.eu/>).

Ülkemizde hâlihazırda ikamet eden Suriyelilerin yasal olarak hangi statüde olduklarına geçmeden önce mültecilerle ilgili dünya çapında geçerli olan yasal dayanakların neler olduğunu bilmekte fayda vardır.

Türkiye mültecilerin statüsüne ilişkin olarak 24 Ağustos 1951'de kabul edip imzaladığı Cenevre Sözleşmesi Ekonomik, Sosyal, Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi ile mültecileri kabul edeceğini ve gereken yükümlülüklerini yerine getireceğini beyan etmiştir. Ancak bu sözleşmeyi iki çekince ile imzalamıştır. Bunlardan ilki “ Bu sözleşmenin hiçbir hükmü, mülteciye Türkiye’de Türk uyruklu kimselerin haklarından fazlasını sağladığı şeklinde yorumlanamaz” çekincesidir. İkincisi ise coğrafi çekincedir. Buna göre Avrupa ülkelerinden gelecek olan sığınmacıları “mülteci” (refugee) olarak kabul ederken, Avrupa ülkeleri dışında gelenleri “sığınmacı”(asylum seeker) olarak tanımlamıştır. Bu çekinceler Türkiye'nin kendisini korumak adına aldığı önlemler olarak değerlendirilebilir. Cenevre Sözleşmesi'nin İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve Çocuk Hakları Sözleşmesi'nden ayrı tutulmaması gerekmektedir. Bunun yanında Türkiye Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi protokolüne de imza atarak bu sözleşmenin yükümlülüklerini de yerine getireceğini beyan etmiştir (Erdoğan, 2018).

Bu yasal dayanaklara rağmen 2013 yılına gelinceye kadar göç ile ilgili işlemlerin tümü Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından yapılmaktaydı. 2013 yılında Göç İdaresi Genel Müdürlüğü kuruldu. Göç ile ilgili ilk kapsamlı düzenleme 02.02.2013 tarihli 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile gerçekleştirilmiştir. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün yasası gerekli düzenlemelerin ardından 11.04.2014'te yürürlüğe girmiştir. Bu tarihten sonra göç ile ilgili yasal iş ve işlemleri yürütme yetkisi Emniyet Genel Müdürlüğünden alınarak Göç İdaresi Genel Müdürlüğüne verilmiştir.*

YUKK (Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu) Yasası'na dayanarak 22 Ekim 2014'te “Geçici Koruma Yönetmeliği” çıkarılmıştır. Bu yönetmelikte daha önce tanımlanan mülteci kavramı aynen kalmakla birlikte sığınmacı kavramının yerine şartlı mülteci, ikincil koruma, geçici koruma gibi yeni statüler getirilerek açıklanmıştır. Buna göre;

“MÜLTECİ: Avrupa ülkelerinde meydana gelen olaylar nedeniyle; ırkı, dini, tabiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti ve siyasi düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korunmasından yararlanamayan ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancıya veya bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen vatansız kişiye statü belirleme işlemleri sonrasında mülteci statüsü verilir. “ (YUKK-Md.61)

Bu yasa ile birlikte “sığınmacı” kavramından vazgeçilip onun yerine “şartlı mülteci” kavramı kullanılmıştır. Bunu düzenleyen madde ise şöyledir:

“ŞARTLI MÜLTECİ: Avrupa ülkeleri dışında meydana gelen olaylar sebebiyle; ırkı, dini, tabiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korunmasından yararlanamayan ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancıya veya bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan oraya dönemeyen ve söz konusu korku nedeniyle oraya dönmek istemeyen vatansız kişiye statü belirleme işlemleri sonrasında şartlı mülteci statüsü verilir Üçüncü ülkeye yerleştirilinceye kadar, şartlı mültecinin Türkiye’de kalmasına izin verilir.” /YUKK-Md..62)

YUKK’de yer alan bir diğere önemli düzenleme ise “geri göndermeme” ilkesinden hareketle can güvenliğinin sağlanması amacıyla yapılmıştır:

“İKİNCİL KORUMA: Mülteci ve şartlı mülteci olarak nitelendirilemeyen, ancak menşei ülkesine veya ikamet ülkesine geri gönderildiği takdirde;

- a) Ölüm cezasına mahkûm olacak ve ölüm cezası infaz edilecek,
- b) İşkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza ve muameleye maruz kalacak,
- c) Uluslararası veya ülke genelindeki silahlı çatışma durumlarındaki ayırım gözetmeyen şiddet hareketleri nedeniyle şahsına yönelik ciddi tehditle karşılaşacak, olması nedeniyle menşei ülkesinin veya ikamet ülkesinin korunmasından yararlanmayan ve söz konusu tehdit nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancı ya da vatansız kişiye, statü belirleme işlemleri sırasında ikincil koruma statüsü verilir.” (YUKK-Md.63)

Son olarak YUKK yasası kitlesel göç hareketleri ile ilgili olarak şöyle bir tanımlama getirmiştir.

“GEÇİCİ KORUMA:

- (1) Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılara geçici koruma sağlanabilir.
- (2) Bu kişilerin Türkiye’ye kabulü, Türkiye’de kalışı hak ve yükümlülükleri, Türkiye’den çıkışlarında yapılacak işlemler, kitlesel hareketlere karşı alınacak tedbirlerle ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar arasındaki İşbirliği ve koordinasyon, merkez ve taşrada görev alacak kurum ve kuruluşların görev ve yetkilerini belirlenmesi, Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.” (YUKK-Md.91)

Yukarıdaki tanımlamalardan anlaşıldığı üzere kitleler halinde ülkemize göç etmek zorunda kalan Suriyelilerin statüsünün “geçici koruma” statüsü olduğu görülmektedir. Ancak bu geçici durumun ne kadar süreceği henüz netlik kazanmamıştır. Dünya üzerindeki örneklerinden hareketle bu sürenin uzamasının misafirliğin kalıcı bir duruma dönüşme olasılığını arttırdığı gerçeği ile karşılaşmaktayız.

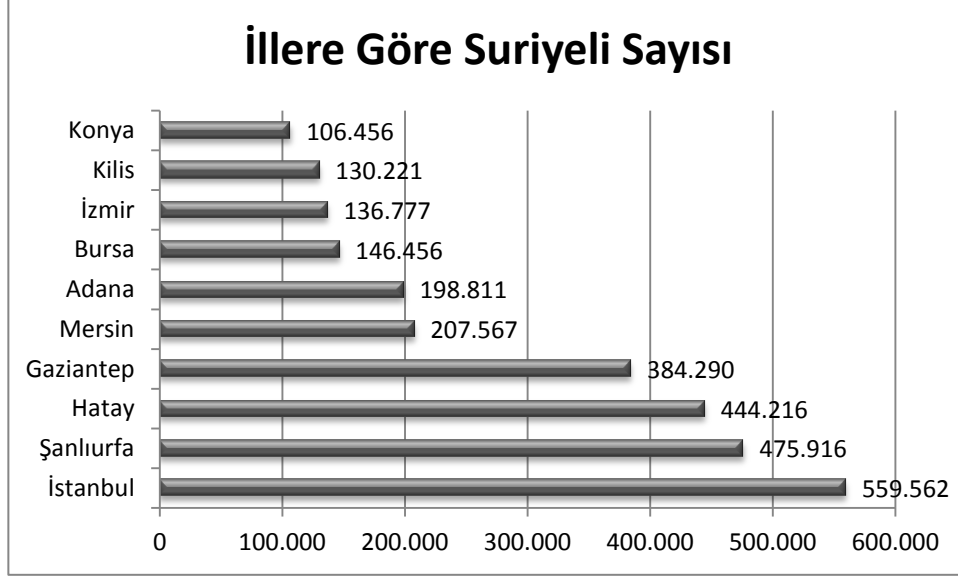
Suriyeli sığınmacılar, ülkemize ilk giriş yapmaya başladıkları 29 Nisan 2011 tarihinde ilk olarak Hatay, Gaziantep, Kilis, Şanlıurfa, Kahramanmaraş, Osmaniye, Adıyaman, Adana, Mardin, Malatya kentlerinde kurulan geçici barınma merkezlerinde ikamet etmişlerdir. Ancak süreç uzayınca büyük bir çoğunluğu kampları terk ederek Türkiye’nin değişik illerine dağılarak kendi imkânları ile bu illere yerleşmeye başlamışlardır.

*Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının (AFAD) 07.05.2018 tarihinde güncellenen verilerine göre:

Ülkemizdeki Toplam Suriyeli Sayısı	3.593.226
Geçici Barınma Merkezlerinin Toplam Mevcudu	223.334
Geçici Barınma Merkezlerindeki Suriyeli Sayısı	217.356
Geçici Barınma Merkezlerindeki Iraklı Sayısı	5.978

Verilen sayılardan da anlaşılabilirdiği gibi hâlihazırda Suriyelilerin sadece %6'sının kamplarda yaşadığı görülmektedir.

Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün 10.05.2018 itibariyle güncellenen verilerine göre Suriyelilerin kampları terk ettikten sonra en çok tercih ettikleri ilk on il ve sayıları şöyledir.

Kaynak: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü 10.05.2018

Geçici Koruma Statüsündeki Suriyelilerin grafikten anlaşıldığı üzere değişik illere göç ettikleri kamplarda yaşamak yerine şehirlerde yaşadıkları görülmektedir. Bunun üzerine Suriye'deki savaş durumunun yakın bir gelecekte biteceğine dair işaretler bulunmadığı ve dünya üzerinde yaşanan bu tür göç hareketlerinde geri dönüşlerin zaman ilerledikçe mümkün olmadığı da gözlemlenmiştir. Tüm bu koşullar göz önünde bulundurulduğunda, Suriyelilerin ülkemizde sürekli kalma eğiliminde oldukları söylenebilir. (Tunç, 2015).

Göç doğası gereği toplum içinde değişik dinamiklerin oluşmasına neden olan bir kavramdır. Başlangıçta sadece misafir olarak görülen Suriyelilerin giderek toplum içinde kalıcı hale gelmesi ile birlikte her iki toplumda da birbirine uyum ve kabul gösterme açısından problemler yaşandığı gözlemlenmektedir.

İşte bu noktada Göç kavramı ile ilgili kuramsal bir açıklama yapmak faydalı olacaktır. Göç ile birlikte ortaya "kültürlenme" kavramı çıkmaktadır. Berry'e göre (1997) Kültürlenme modeli dört evreden oluşur. Bu evreler; bütünleşme, asimilasyon, marjinalleşme ve ayrışmadır. Toplumlara oluşturan bireylerin kendi kimlikleriyle içinde buldukları topluma katılım süreci bütünleşmeyi ifade ederken, bunun sağlanabilmesinde göç ile gelenlerinin öz değerlerini kaybetmemeleri önemlidir. Uyum sağlamanın iki taraflı olduğunu düşünürsek her iki tarafında eşit oranda sorumluluk sahibi olduğu söylenebilir. Asimilasyon kavramında ise göç ile gelenler hakim olan kültüre uyarak kendi öz değerlerini tamamen unutmaktadır. Tam da burada ülkenin ekonomik, sosyal ve politik koşullarına uyum sağlayamayanlar marjinalleşmeye ve ayrışmaya neden olurlar. Bu da toplumun içinde yıkıcı sonuçlar ortaya çıkarabilmektedir. Özellikle göç ile gelenlerin yaşadıkları çevrenin dilini öğrenmeleri toplumsal uyumun ilk ve en önemli basamağıdır (Akt. Akıncı, Nergiz, Gedik).

UNESCO, 4 Kasım 1966 yılında yayınladığı Uluslararası Kültürel İşbirliği Bildirgesinin 1. maddesinde " her kültürün saygı gösterilmesi ve korunması gereken bir vakarı ve değeri vardır" "Her

halkın kendi kültürünü geliştirmek hakkı ve görevi vardır” hükümlerine yer verilmektedir. 1986 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda Kültürel Kalkınma on yılın hedefleri belirlenmiştir. Bu hedeflerde Kalkınmanın kültürel boyutunun kabul edilmesi, kültürel kimliklerin zenginleştirilmesi, onaylanması ve geliştirilmesi, kültürel katılımın genişletilmesi yer almaktadır (Hazar, 2009).

Görüldüğü üzere farklı kültürlerle saygı duymak ve farklılıklara saygı duyabilen bireyler yetiştirmek Birleşmiş Milletler tarafında da önemsenen bir konu olma özelliği taşımaktadır.

2011 yılından bu yana yaşanan bu göç dalgasının Türkiye’ye sosyo-kültürel, ekonomik, eğitim ve sağlıkla ilgili pek çok etkileri olmuş ve olmaya devam etmektedir. İki kültürün birbirine uyumu ve toplumsal kabul ile ilgili yapılan araştırmaların sayısı da gün geçtikçe artmaktadır.

Türkiye’deki Suriyelilerin toplumsal uyum ve kabulü üzerine araştırmalar yapan Erdoğan (2017) hem Suriyelilere hem de Türk Vatandaşlarına çeşitli sorular yönelterek kendi düşüncelerine en uygun olanı belirtmelerini istemiştir. Bu çalışma ile çarpıcı sonuçlar elde edilmiştir. Bu sonuçları özetlemek gerekirse:

- a. Araştırmaya katılan katılımcıların %60’ı Suriyelileri zulümden kaçan ve ülkemize sığınan misafirler olarak düşünmektedir. Yaklaşık %6’sı ise Suriyelileri dilenen insanlar olarak düşünmektedirler.
- b. Katılımcıların % 60’ı Suriyelilerin işlerini ellerinden aldıklarını düşünürken, %30’u aksi yönde görüş bildirmiştir. Öte yandan Suriyelilerin ilk giriş yaptıkları ve yoğun olarak yerleştikleri bölgede (Adana, Gaziantep, Mardin, Hatay, Şanlıurfa) yaşayanların %69’u Suriyelilerin işlerini ellerinden aldıklarını düşünmektedirler.
- c. Katılımcıların %63’ü Türkiye’deki Suriyelilerin buldukları yerlerde şiddet, hırsızlık, kaçakçılık ve fuhuş gibi suçlara karışarak toplumsal huzur ve ahlakı bozduklarını düşünürken %23’ü buna katılmamaktadır. Aynı duruma bölge içinde bakıldığında ise, (Adana, Gaziantep, Mardin, Hatay, Şanlıurfa) bölgede yaşayanların %70’inin Suriyelilerin şiddet, hırsızlık, kaçakçılık ve fuhuş yaptığını düşündükleri görülmüştür.
- d. Türkiye’deki Suriyelilerin savaş devam ediyor olsa bile ülkelerine geri gönderilmeleri gerektiğini düşünenlerin oranının %39, bu ifadeye katılmayanların oranının %48 olduğu görülmüştür. Bölge içinde duruma bakıldığında ise (Adana, Gaziantep, Mardin, Hatay, Şanlıurfa) %59 oranında geri gönderilsin görüşünün hâkim olduğu görülmüştür.
- e. Katılımcıların %71’i Suriyelilerin kültürel olarak bizden farklı olduklarını düşünürken %18’inin ise bizimle aynı olduklarını düşündükleri görülmüştür.
- f. Katılımcıların yarısı Suriyelilerle komşu olmak istemediklerini belirtmiş olup “ Neden komşu olmak istemiyorsunuz?” sorusu yöneltildiğinde ise katılımcıların %52’si “Şahsıma ve aileme zarar vereceklerini düşünüyorum.” %16’sı “Kültürel olarak yakın bulmuyorum.” şeklinde görüş bildirmiştir.
- g. Katılımcıların %67’si Suriyelilerin Türk toplumuna uyum sağlayamayacağı düşünürken, %21’i uyum sağlayacağını düşünmektedirler.

Aslan (2015), Adana’da yerel halkın sığınmacıları hala misafir olarak gördüğünü ve uygun koşullarda ülkelerine geri döneceklerini düşündüğünü tespit etmiştir. Ayrıca yerel halk ile Suriyeliler arasında bir sosyal mesafe olduğunu, bazı olumsuz ön yargılar ile birlikte yabancı düşmanlığının oluşmaya başladığını belirtmiştir.

Apak’ın (2014) Suriyeli göçmenlerle ilgili Mardin’de yaptığı araştırmaya göre; Suriyeli göçmenlerin %54,5’inin Mardin’de akrabaları olduğu ve bu nedenle burayı tercih ettikleri ortaya çıkmıştır. Göç edenlerin %44,7’sinin ana dilinin Kürtçe, %50,8’inin ana dilinin Arapça olduğu tespit edilmiştir. Bu

verilerden hareketle Suriyeli göçmenlerin dil, iletişim ve dini inanç bağlamında sorun yaşamadıkları ve katılımcıların %45,5'inin kendisini yabancı olarak hissetmediği ortaya çıkmıştır. Buradan hareketle Suriyelilerin kültürel anlamda kendilerini yakın hissettikleri Mardin'de yabancılık çekmedikleri ve uyum konusunda yaşanan problemlerin daha hızlı çözüldüğü sonucu çıkarılabilir.

Aynı şekilde Kaypak ve Bimay (2016) Batman'da yaptıkları araştırmada bu kente gelen Suriyelilerin büyük bir çoğunluğunun Kürt ve Ezidi/Yezidi olduğunu ve yerel halk ile aşiret ya da akrabalık ilişkisi bulunduğunu, iletişim anlamında problem yaşamadıklarını ancak gelen sığınmacıların genellikle kırsal kesimden olması nedeniyle kentsel anlamda bir takım sorunların yaşandığını belirtmişlerdir. Ayrıca Batman'a gelen Suriyelilerin yarısından fazlasının kadın ve çocuklardan oluştuğunu, yerel halkın her ne kadar bu durumu kabul etmekte zorlansa da bu kişilerin savaştan kaçıp geldikleri bilinci ile hareket ettiklerini, doğrudan yardım etmeyi tercih etmediklerini ancak devletin yaptığı yardıma destek vermekte olduklarını belirtmişlerdir.

Apak (2015) "Suriyeli Göçmenlerin Gelecek Beklentileri Mardin Örneği" başlıklı yaptığı araştırmada Suriyeli göçmenlerin büyük bir çoğunluğunun gelmeden önceki beklentilerinin kısmen karşılandığını belirtmiştir. Vatandaş olma ile ilgili ise Suriye'den gelen Kürtlerin Araplara oranla daha fazla vatandaş olmak istedikleri görülmüştür. Bunun nedeninin ise Suriye'de vatandaşlık haklarından Araplar kadar faydalanamıyor olmalarıdır. Bunun yanında katılımcıların büyük bir çoğunluğunun geleceğe umutla baktığı tespit edilmiştir.

Paksoy, S ve Karadeniz, M. (2016) Kilis'te çalışan Suriyeli sığınmacıların sosyo-ekonomik yapısı üzerine yaptıkları bir araştırmada:

Suriyeli sığınmacıların;

- %42'sinin öğrenci olduğunu,
- %70'inin çifte vatandaş olmak istediğini,
- %79'unun iç savaş bittiği takdirde geri dönmek istediğini
- %57'sinin eğitimini Kilis'te sürdürmek istediğini
- %60'ının ise iyi bir iş bulduğu takdirde Türkiye'de kalmak düşüncesinde olduğunu tespit etmişlerdir.

Buz (2008) Türkiye'deki sığınmacıların sosyal profilini incelediği araştırmasında, sadece Suriye'den gelen değil diğer ülkelerden gelen sığınmacılara da yer vererek sosyal profilin oldukça büyük çeşitlilik gösterdiğine ve bu konuda yapılacak her türlü genellemenin yanıltıcı olacağına dikkat çekmiştir.

Erdoğan (2017), İstanbul'da gerçekleştirdiği başka bir araştırmada kent merkezlerinde yaşayan mültecilerle doğrudan temas hâlinde olan belediyelerin hizmetlerini incelemiştir. Erdoğan İstanbul'un belli başlı ilçelerindeki mülteci nüfusunun AB üyesi ülkelerin pek çoğundan daha fazla olduğuna dikkat çekerek sürecin yönetilmesinde hem belediyelerin hem de yerel halkın yardıma ihtiyaç duyduğunu belirtmiştir. Belediyelerin göçün ilk yıllarında acil yardım ve gelen yardımları dağıtma görevini üstlenirken sonrasında daha çok sosyal uyuma yönelik çalışmalar yaptığını belirtmiştir. Temelde yatan en büyük sıkıntının idari anlamdaki görev sınırlılıkları olmakla birlikte hizmet verebilmek adına sağlam ve gerçekçi verilere ihtiyaç duyduklarını ve belediyeler arasında ortak bir veri tabanı oluşturulması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca diğer resmi makamlar ile aradaki koordinasyon yoksunluğunun da durumu etkilediğini ifade etmiştir. Erdoğan, bu süreçte en çok şikâyet edilen konunun "dilencilik" olduğunu bunun da en önemli nedeninin ilçeler arası farklı uygulamalar ve koordinasyon eksikliği olduğunu vurgulayarak, kalıcılığın giderek arttığı bu durumda

ülkenin makro bir politikaya ihtiyaç duyduğunu ve konuyla ilgili çeşitli çözüm önerilerini de dile getirmiştir.

Suriyelilerin yarattığı durumla ilgili benzer bir araştırmayı Çamur (2017) İzmir'deki belediyeler açısından değerlendirmiştir. İzmir'e gelen Suriyelilerin kent merkezinde çöküntü alanlarda yaşadığını, çevre ilçelere gelenlerin ise mevsimlik işçi olarak çalıştığını ve çoğunun beslenme, barınma gibi temel ihtiyaçlarını karşılamakta zorlandıklarını belirtmiştir. Araştırmada 31 ilçenin belediye hizmetleri değerlendirilmiş İstanbul örneği ile büyük oranda benzerlik gösterdiği görülmüştür.

Öte yandan Göç kavramı mekân boyutu ile incelendiğinde; göçmenlerin göç ettikleri yerlerin genellikle kentin dışında kalan ve olumsuz koşullara sahip olan yerler olduğunu, fiziksel-mekânsal koşullar bakımından yetersiz kaldığını, kentsel imkanlardan eşit ve aynı seviyede yararlanamadıkları ortamlar olduğunu ve bu durumun adaletsizliği ile ortaya mekânsal ayrımcılığın çıktığını, göç eden ve göç edilen yerdeki halkla sosyal mesafenin oluştuğunu bu nedenle toplumsal anlamda uyumun ve kültürleşmenin bu durumdan olumsuz etkilendiğini belirtmişlerdir. (Göregenli ve Karakuş, 2014)

Suriyelilerin Ülkemizde bizimle birlikte yaşamaları ile birlikte geçen zamanda toplumsal uyum ve kabul ile ilgili belirli adımlar atılmakla beraber yapılan araştırmalar gösteriyor ki henüz Suriyelilerin bizim ülkemize entegrasyonunu sağlamak adına kat edilmesi gereken uzun bir yol bulunmaktadır. Buradan hareketle entegrasyonu sağlamanın en etkin yolunun eğitim olduğunu ve eğitim alan ve dil öğrenen Suriyelilerin uyumlarının daha iyi olduğunu da belirtmekte fayda vardır.

Suriyeli çocukların eğitim sistemimiz içindeki durumlarına giriş yapmadan önce 2011-2017 yılları arasında ülkemizde dünyaya gelen bebek sayısını bilmekte fayda vardır. Anadolu Ajansının haberine göre tam olarak 276 bin 158 Suriyeli bebek doğmuştur. Bu rakama bir de göç sırasındaki çocuklar eklendiğinde rakamlar oldukça büyük boyutlara ulaşmaktadır. Hâlihazırda bu çocukların büyük bir çoğunluğunun geçici barınma merkezlerinden ziyade kentlerde yaşadığı gerçeğinden hareketle, yaşlıları olan diğer çocukların haklarının tamamı Suriyeli çocuklar için de geçerlidir. Nitekim Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği verilerine göre de tüm dünyadaki mülteci nüfusunun yarısından fazlasını çocuklar oluşturmaktadır. İnsan Hakları Evrensel Beyanname ve buna ek olarak Çocuk Hakları Sözleşmesi gereği dünya üzerindeki her birey 0-18 yaş arası çocuk sayılır. Sadece çocuk olmasından kaynaklı hakları vardır. Bu hakların korunmasında ise görev devlete aittir.

Çocuk haklarının korunmasına dair uluslararası birçok hukuki dayanak bulunmaktadır. Yasalarla da koruma altına alınan çocuklar için önemli bir belge olan Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuk Haklarına dair sözleşmenin 2. ve 22. maddelerine bakıldığında;

“Madde 2

Taraf Devletler, bu Sözleşme 'de yazılı olan hakları kendi yetkileri altında bulunan her çocuğa, kendilerinin, ana-babalarının veya yasal vasilerinin sahip oldukları, ırk, renk, cinsiyet, dil, siyasal ya da başka düşünceler, ulusal, etnik ve sosyal köken, mülkiyet, sakatlık, doğuş ve diğer statüler nedeniyle hiçbir ayırım gözetmeksizin tanır ve taahhüt ederler.

Taraf Devletler, çocuğun ana-babasının, yasal vasilerinin veya ailesinin öteki üyelerinin durumları, faaliyetleri, açıklanan düşünceleri veya inançları nedeniyle her türlü ayırımı veya cezaya tâbi tutulmasına karşı etkili biçimde korunması için gerekli tüm uygun önlemleri alırlar.

Madde 22

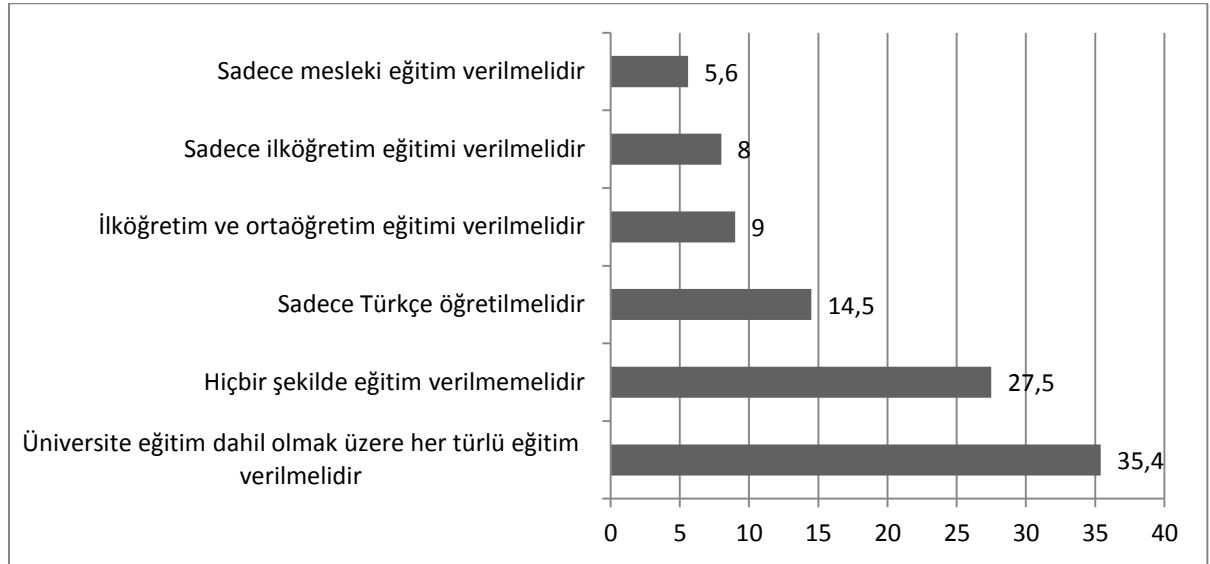
1. Taraf Devletler, ister tek başına olsun isterse ana babası veya herhangi bir başka kimse ile birlikte bulunsun, mülteci statüsü kazanmaya çalışan ya da uluslararası veya iç hukuk kural ve usulleri uyarınca mülteci sayılan bir çocuğun, bu Sözleşmede ve insan haklarına veya insani konulara ilişkin ve söz konusu Devletlerin taraf oldukları diğer Uluslararası sözleşmelerde tanınan ve bu duruma uygulanabilir nitelikte bulunan hakları kullanması amacıyla koruma ve insani yardımdan yararlanması için gerekli bütün önlemleri alırlar.

2. Bu nedenle, Taraf Devletler, uygun gördükleri ölçüde, Birleşmiş Milletler Teşkilatı ve onunla işbirliği yapan hükümetler arası ve hükümet dışı yetkili başka kuruluşlarla bu durumda olan bir çocuğu korumak, ona yardım etmek, herhangi bir mülteci çocuğun ailesi ile yeniden bir araya gelebilmesi için ana-babası veya ailesinin başka üyeleri hakkında bilgi toplamak amacıyla işbirliğinde bulunurlar. Herhangi bir nedenle kendi aile çevresinden sürekli ya da geçici olarak ayrı düşmüş bir çocuğa bu Sözleşmeye göre tanınan koruma, aynı esaslar içinde, ana-babası ya da ailesinin başkaca üyelerinden hiçbirisi bulunamayan çocuğa da tanınacaktır.”

Çocuk Hakları Sözleşmesi, mülteci çocukların korunma ve hakları açısından diğer çocuklardan farklı olmadığını çok net bir şekilde vurgulamaktadır. Kültürel bağlamda Suriyeli çocuklara sağlanan eğitim olanakları onların topluma etkin bir şekilde uyum gösterebilmelerini sağlamak ve bu sayede toplumsal barışın önünü açmak için yapılan önemli bir uygulamadır. Bu konuda gereken düzenlemeler biraz geç de olsa yapılmaya başlanmıştır.

Erdoğan (2017) toplumsal uyum ve kabul araştırmaları kapsamında Türk vatandaşlarının Suriyelilerin eğitimine nasıl baktıklarını öğrenebilmek adına katılımcılara “Türkiye’deki Suriyelilere eğitim verilmeli midir?” sorusunu yöneltmiştir. Sonuçlar aşağıdaki grafikte verilmiştir.

Türkiye’de yaşayan Suriyeli çocuklara eğitim verilmeli midir?

Kaynak: M. Erdoğan 2018

Katılımcıların, %72’si farklı eğitim türlerinde eğitim verilmeli derken; %27,5’inin hiçbir şekilde eğitim verilmemesi gerektiğini düşündükleri görülmektedir.

Bu anket sonucunun ortaya koyduğu en önemli gerçek, toplumun genelinin eğitimin önemini kabul ettiğidir. Ülkemizin 2011 yılından bu yana artan ve kitleler halinde ülkemize gelmek zorunda kalan Suriyelilerle ilgili başlangıçta geçici ve günlük önlemler almaya çalışması ama süreç içinde akının devam etmesi ile birlikte olayın evrildiği ve giderek kalıcı hale gelen Suriyeli çocukların eğitilmesinin

de şart olduğu gör÷lmektedir. Çünkü eğitim sistemine dâhil edilemeyen her çocuğun çocuk işçi olarak kullanılması durumu ile karşı karşıya gelerek hem çocuğun gelişimi hem de toplumsal barış adına daha derin ve büyük problemlerin oluşacağını öngörmek çok da zor değildir.

Bu bağlamda Suriyeli çocukların çalışma durumları ile ilgili bir araştırma yapan Bahadır ve Uçku (2016) kayda değer bulgular elde etmiştir. Bu araştırmada İzmir’de Suriyelilerin yoğun olarak yaşadıkları bir mahallede 6-17 yaş arası 164 çocukla birebir görüş÷lmüştür. Sonuç olarak:

- Bu grubun yaş ortalamasının 12 olduğu
- Yaklaşık %55’inin erkek olduğu
- %11’inin okula devam edebildiği
- %16’sının herhangi bir ilde AFAD kaydının bulunmadığı
- %26’sının çalışmakta olduğu
- %10’unun iş aradığı anlaşılmıştır.

Bununla beraber bu çocukların çalıştıkları işlerin ise bölgedeki terzilerde ütücülük ve dikiş dikme, hurdacılık, inşaat işçiliği, bulaşıkçılık ve bir bölümünün de sigara satışı olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca Türkçe bilen ve ortaokul mezuniyeti olan çocukların çalışma oranlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Geçici Koruma altındaki Suriyeli çocuk işçilerle ilgili Kilis’te yapılan bir araştırmada ise yoksulluk, ebeveyn işsizliği, kalabalık bir aileye sahip olmak ve aileye destek olmak adına çalıştıkları saptanmıştır. Bu çocukların fiziksel, sosyal ve psikolojik bağlamda pek çok sorunla karşılaştığı ve yaşitlarına sağlanan olanaklardan eşit bir şekilde faydalanamadıkları gör÷lmüştür (Harunoğulları, 2016).

Suriyeli çocukların eğitim sistemimize dâhil olması ile birlikte uyumunu sağlama adına atılan en önemli adım Milli Eğitim Bakanlığının 23 Eylül 2014 tarihli ve 2014/21 sayılı “Yabancılaraya Yönelik Eğitim Öğretim Hizmetleri” konulu yayınladığı genelgedir. Bu genelge ile yabancı çocukların eğitim alabilmeleri için çeşitli düzenlemeler yapılmıştır.

Bu genelge ile yabancıların eğitim öğretim ihtiyaçlarını karşılayabilmek adına barınma merkezlerinde yani kamp içinde, barınma merkezlerinin dışında ise diğer paydaşlar ve il/ilçe milli eğitim müdürlüklerine bağlı olarak Geçici Eğitim Merkezlerinin açılabilceği ve bunun kararının valiliklere bırakıldığı belirtilmiştir. Geçici Eğitim Merkezlerinde eğitim başlangıçta gönüllü Suriyeli öğretmenler tarafından verilirken; Kasım 2014 tarihinden sonra MEB, PTT ve UNICEF ortaklığında bu eğitim merkezlerinde çalışan öğretmenlere ücret ödenmeye başlanmıştır.

Akpınar (2017) bu genelgenin yayınlandığı yılda Suriyeli sığınmacıların %91’inin kamp dışında yaşadığına, %53’ünün 18 yaş altı çocuklardan oluştuğuna ve 2015-2016 eğitim öğretim yılında 525 bin çocuğun eğitim alamadığını tespit etmiştir. Ancak genelge ile birlikte Suriyeli öğrenciler MEB’e bağlı okullara kayıt hakkı elde etmişler ve bu sayede 2015-2016 eğitim öğretim yılında okullaşma oranı %50 artarak 325.000 çocuğaya ulaşmıştır (Özer, Komşuoğlu, Ateşok 2016).

Suriyeli öğrencilere eğitim konusunda yapılan yardımlara gelince, geçici barınma merkezinde yaşayanların tüm ihtiyaçları karşılanırken, şehirlerde dağınık halde yaşamalarından ötürü sistematik yardım konusunda sıkıntılar yaşanmaktadır. Ancak yine de Suriyeli öğrencilerin öğrenim görebilmeleri adına yeni dersliklerin inşa edildiği ve eğitimde kullanılan kitapların MEB ve UNICEF tarafından ücretsiz bir şekilde dağıtılmaktadır (Yavuz, Mızrak 2016).

Bununla beraber Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, UNICEF'in katkılarıyla 2016 yılında başlayan "Sınıfında Yabancı Uyruklu Öğrenci Bulunan Öğretmenlerin Eğitimi" konulu eğitim başlatmıştır. Bu eğitimde ilk olarak Türkiye'nin tüm illerinden gelen rehber öğretmenler eğitici eğitimi almış, ardından 10 günlük bu eğitimi illerindeki sınıf ve branş öğretmenlerine vermiştir.

Öte yandan 13.10.2016 yılında AB tarafından Türkiye'deki Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyelilerin insani yardım, eğitim, sağlık, psiko-sosyal destek ve göç yönetimi gibi alanlarda doğrudan hibe ile finanse edilen "Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonu (PCTES)" projesi hayata geçirilmiştir (Hayat boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü, 2017). Bu projenin çalışmalarından biri olarak Materyal Geliştirme ve Kalite Birimi tarafından düzenlenen "Etkinlik İçerikli Öğretmen El Kitabı Hazırlama Çalıştayı" 19 Ağustos 2017 Afyon'da yapılmıştır. Bu çalıştayda, çeşitli üniversitelerden gelen akademisyenler ve farklı illerde görevli öğretmenlerden oluşan 61 kişilik alt kurul görev almıştır. Ardından "Suriyeli çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonu Etkinlik İçerikli Öğretmen El Kitabı" yayınlanmıştır. Bu kitapta içerik olarak Göç ve Sonrası Türkiye'deki mevcut durum, Geçici Koruma Statüsü, Geçici Koruma statüsündeki bireylere yönelik yapılan analizler, çok kültürlülük, geçici koruma statüsündeki bireylerde ölüm ve yas, şiddet ve zorbalığı önleme, travma sonrası stres bozukluğu, yas danışmanlığı, ihmal istismar, geçici koruma statüsündeki ailelerle iletişim, akran danışmanlığı ve yetişkin eğitimi başlıklı konulara değinilmiştir (Özel Eğitim Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2017). Bununla beraber Milli Eğitim Bakanlığı yine UNICEF'in katkılarıyla "Türkiye'de Geçici Koruma Statüsünde bulunan Suriyelilere Yönelik Rehberlik Hizmetleri Kılavuzu" adlı bir kitap daha yayımlayarak bu kitapları okullara ve Rehberlik Araştırma Merkezi Müdürlüklerine ücretsiz bir şekilde göndermiştir (Özel Eğitim Ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2017).

Halen devam eden projede eğitim sisteminin içindeki tüm bileşenlere farkındalık eğitimleri de düzenlenmektedir. Bu gelişmelerden Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2014 yılından bu yana Suriyeli Çocukların eğitim sisteminin içine dahil edilmesi ve mümkün olduğu kadar fazlasının örgün eğitimden faydalanmasını sağlamak yönünde olduğunu görmekteyiz. Öğretmenlere verilen eğitimlerde ise içerik "Kapsayıcı Eğitim" anlayışından hareketle oluşturulmuştur. Kapsayıcı eğitim anlayışının temelini ise UNESCO şöyle tanımlamaktadır.

"Tüm çocukları genel eğitim sistemi içerisinde uygun koşulları yaratarak ve gerekli önlemleri alarak kapsamak kapsayıcı eğitimin temel koşulu olarak kabul görmektedir."

Kapsayıcı Eğitimin üç temel gerekçesi ise:

- "**Eğitimsel gerekçe**, kapsayıcı okulların, bireysel çeşitliliklere yanıt veren öğretim yöntemleri geliştirmesi ve bunun tüm öğrencilerin yararına olmasıdır. Standart öğretimler yerine öğrencinin eğitim performansına ve bireysel ihtiyaçlarına dayalı farklılaştırılmış/çeşitlendirilmiş bir öğretimde bütün öğrencilerin öğrenme süreçlerine katılımı ve bunlardan fayda görmesi çok daha yüksek bir olasılıktır.
- "**Sosyal gerekçe**, kapsayıcı okulların bir tutum değişikliği yaratarak daha adil ve kapsayıcı bir toplum için temel oluşturacak olmasıdır.
- "**Ekonomik gerekçe** ise, tüm öğrencilere bir arada eğitim veren okulların, farklı öğrenci grupları için farklı okulların kurulduğu daha karmaşık bir eğitim sistemine göre daha az maliyetli olmasıdır" (Sınıfında Yabancı Uyruklu Öğrenci Bulunan Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmenlerinin Eğitimi Programı)

Ayrımcılığın olmadığı ve öğrencilerin yeteneklerinin ve farklılıklarının olduğu gibi kabul edildiği eğitim programlarının ve ortamının bu kriterlere göre düzenlendiği okullar oluşturmak toplumsal uyum ve kabul açısından yaşamsal önem taşımaktadır. Ancak yine de çok kültürlülük alt yapısına sahip sınıfların ve bu sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin bakış açıları ve yetenekleri kapsayıcı eğitimin uygulanabilmesi açısından önemlidir.

Okul sistemi içinde Geçici Koruma altındaki Suriyeli çocuklara baktığımızda ise bu çocukların daha farklı ve karmaşık sorunlarla karşılaştığı ve bu sorunlardan sistemin içindeki tüm paydaşların etkilendiğini görmekteyiz.

Başbay ve Bektaş (2009), farklı kültürel değerler ortamında öğretmenlerin tüm öğrencilerin kültürel geçmişlerine değer vermesi, sosyal etkileşime sahip bireylerin bir arada bulunduğu sınıf ortamında görev yapacak olan öğretmenlerin; farkındalık, bilgi ve beceri boyutlarında çok kültürlü yeterliliğe sahip olması gerektiğini, çok kültürlü bir eğitim ortamı oluşturmasını ve temelde öğrencilerin kendi kültürel değerlerinin sınıf ortamına yansıtmasına izin vermesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bunun yanında öğretim ortamının yaratılması, öğrencilerin öğrenmelerine yardımcı olacak farklı yöntem ve tekniklerin işe koşulması gereğini vurgulamışlardır.

Göçün eğitim ve çocuk üzerinde olumsuz etkiler bıraktığı bilinmektedir. Kentsel alana göç edenlerin nispeten, kırsal kesimlere oranla belirli bazı hizmetlere ulaşabilmeleri daha kolay olabilirken, göçe maruz kalan çocukların uyum, akademik başarı, aile ilgisizliği, kalabalık aile, çalışma ortamının bulunmaması, ailenin eğitime önem vermemesi, ekonomik sorunlar yüzünden çocuğun çalıştırılması nedeniyle göçe maruz kalan çocuklar olumsuz yönde etkilenmektedir (Kaştan, 2015).

Özellikle mülteci olarak başka bir ülkenin toprağında yaşayan çocukların olumsuz sağlık koşulları, anksiyete, güvensizlik, aşırı uyarılmışlık, odaklanma sorunları, depresyon ve travma sonrası stres bozuklukları yaşadıkları gözlenmektedir (Demirbaş ve Bekaroğlu, 2013). Çocuk ve gençlerde hayat boyu travma sonrası stres bozukluğu görülme sıklığının %59 olduğu tespit edilmiştir. Öte yandan genel olarak travma sonrası stres bozukluğu görülme sıklığının %31 olduğu görülmüştür. (Binay, 2016, Sağaltıcı, 2013). Yaşanan bu olumsuz tablo çocukların bilişsel süreçlerini olumsuz yönde etkilediği için okul ortamında özellikle öğretmen ve idarecilerin çocukların bireysel ihtiyaçlarının farkında olmaları ve sosyal destek için çaba göstermeleri bu çocukların gelişimleri için yaşamsal öneme sahiptir. Bu alanda öğretmenlere çok kültürlü yapıya uygun bilgi, beceri ve tutum kazandırmak büyük önem taşımaktadır (Şeker ve Aslan, 2014).

İstanbul Bilgi Üniversitesi Çocuk Çalışmaları Birimi,(2015) İstanbul'un çeşitli ilçelerindeki devlet okullarına devam eden Suriyeli Öğrenciler, Türkiyeli Öğretmenleri ve Okul İdarecileri ile görüşmeler yaparak yaşanan sorunlar ve bunlara çözüm önerileri getirmişlerdir. Bu çalışmada Suriyeli çocukların okula devam etmesi ile ilgili eğitim sistemi içinde görev yapan öğretmen ve idarecilerin küçük bir bölümü bunu eğitim hakkı olarak değerlendirirken, büyük bir bölümünün bunun Suriyelilere sunulan bir "lütufl" olarak düşündükleri gözlemlenmiştir. En büyük engelin dil problemi olduğu ancak yaşça küçük olan çocukların bu engeli rahat bir şekilde aştıkları gözlemlenmiştir. Okula başlama yaşı geciktikçe kendisinden küçük çocuklarla eğitim aldıkları için dışlama ve ayrımcılığa uğrama risklerinin arttığı gözlemlenmiştir. Yine dil engeli nedeniyle bu çocukların okul rehber öğretmeninden gereken psiko-sosyal desteği alamadığı gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin kendilerini tek başına ve yetersiz hissettikleri çoğu zaman sorunlar karşısında idarecilerle birlikte el yordamı ile çözümler bulduklarını belirtmişlerdir. Öğrenci velilerinin çocuklarının Suriyeli öğrencilerle oturmasını istemediklerini bundan dolayı sınıfta bu öğrencilerle ilgili yer sıkıntısı çekildiği ancak Beyoğlu ilçesinde sosyo-ekonomik ve etnik açıdan benzer özellikler taşıyan bu nedenle ayrımcılığa uğramış,

dışlanma yaşamış çocuklarla iletişimin ve beraber yaşamanın daha kolay olduğu ve okulda Arapça ve Kürtçe bilenlerin olmasının uyumu olumlu yönde etkilediği gözlemlenmiştir.

Geçici Koruma altındaki Suriyelilerin nispeten daha az yaşadığı Eskişehir’de yapılan bir araştırmada katılımcıların genel olarak sığınmacıların eğitim almalarının bir hak değil de misafirlik ve insani yardım bağlamında değerlendirdikleri görülmüştür. Bunun da doğal bir sonucu olarak bu çocukların okullarda dışlanma problemi yaşadıkları saptanmıştır (Göktuna Yaylacı, Serpil, Yaylacı 2017).

Başka bir araştırma ise Kilis’te 7 Aralık Üniversitesinde Sosyal Bilgiler Öğretmeni Adayları üzerinde yapılmıştır. Henüz öğrenci olan bu öğretmen adaylarına Geçici Koruma altındaki Suriyelilerle ilgili sorular sorularak görüş bildirmeleri istenmiştir. Öğretmen adayları bu yoğun göç dalgasının ardından ülkelerinin kıymetini daha iyi anladıkları, şehrin nüfusunun büyük oranda arttığı, kira fiyatlarının arttığı, Suriyelilerde aynı mahalle ve apartmanda yaşamak istemedikleri yönünde görüş bildirmişlerdir (Topkaya, Akdağ 2016).

Çukurova Üniversitesi Türkçe öğretmenliği bölümü öğrencileri ilgili yapılan bir araştırmada ise öğrencilerin %13’ünün olumlu, %87’sinin ise olumsuz yargıya sahip olduğu saptanmıştır (Kara, Yiğit ve Ağırman, 2016).

Öğretmenlerin yaşadıkları bu süreçte en çok yakındıkları sorunun dil sorunu olduğu, Türkçeyi derdini anlatacak kadar öğrenebilen çocukların bile akademik becerileri geliştirme konusunda zorlandıkları da bir gerçektir. Tek kültürlü ve tek dilli ortamda eğitim vermeye alışık olan öğretmenlerin sınıf içinde zorlandıkları ve öğretim içeriğinin analizi, öğretme stratejileri, ders araç gereçleri, ölçme araçları geliştirme ve değerlendirme alanlarında yetersiz kaldığı ve bu konuda yardıma ihtiyaçları olduğu saptanmıştır (Erdem, 2017).

Suriyeli çocukların ailelerinin gözünden eğitim sorunları ile ilgili bir araştırma yapan Üstün, Bayar ve Bozkurt (2017) Amasya ilindeki Suriyeli 14 aile ile görüşerek yaptıkları araştırmada bu ailelerin ülkelerinde doktor, mühendis, siyasetçi hatta profesör gibi meslek dallarında çalıştıklarını ancak buraya geldikten sonra maddi açıdan sıkıntı yaşadıklarını belirtmişlerdir. Aldıkları eğitimlerle ilgili denklik sorunu, topluma uyum problemi yaşadıklarını, çocuklarının sınıf ve okul ortamında dışlandıklarını ve ayrımcılığa uğradıklarını ve en önemlisi dil sorunu yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Yükseköğretime Türkiye’de devam eden Suriyeli gençler ise savaştan öncede bu hayal ile yaşadıklarını, toplumsal kabul ve kültürel anlamda uyum konusunda zorluklarla karşılaştıklarını ve pasif olarak onay almaya çalışan tavırlar sergilediklerini, çoğu zaman kabul görmek adına sessiz davrandıklarını belirtmişlerdir (Sezgin ve Yolcu, 2016).

Suriyelilerin şehirleşme sürecinde İzmir 136,777 kişi ile en çok göç alan sekizinci şehir konumundadır. Ancak Suriyeliler İzmir’i Avrupa’ya geçiş yapmak için kullandıkları bir güzergâh olarak gördükleri için tercih ettikleri ve bu geçişlerin yoğunlukla Dikili, Karaburun, Çeşme ve Kuşadası gibi Yunan Adalarına yakın sahil ilçelerinden gerçekleştiği gözlemlenmiştir. Türkiye ile AB arasında 18 Mart 2016’da imzalanan anlaşma öncesinde günde yaklaşık 2500 sığınmacı deniz yoluyla Türkiye üzerinden Yunanistan’a geçmekteydi. Anlaşmanın imzalanmasının ardından bu sayı 100’ün altına kadar düştü (<https://tr.sputniknews.com/roportaj/201704051027947164-suriyeli-siginmacilar-izmir>). Özellikle 2015 yılında çok yoğun bir şekilde yaşanan bu Suriyeli akınında kentte bulunan Suriyeli sığınmacıların sayısının 500.000’e yaklaştığını bildiren haberler gazetelerde yayımlanmıştır. Bu dönemde bölgedeki oteller dolduğu için kalacak yerleri olmadığından Basmane ve çevresinde parklarda, sokaklarda ya da İzmir Fuar alanının içinde yatarak yaşamışlardır. Bu dönem gerek yerel halk gerekse sığınmacılar için oldukça sıkıntılı ve olaylı geçen bir dönem olmuştur. Geçen zaman

içinde Avrupa Ülkelerine kaçmayı başaranların dışındakilerin büyük bir kısmının Konak ilçesine yerleşmeyi tercih ettikleri gözlemlenmiştir. Bununla beraber yerleşik hayata geçen Suriyelilerin İzmir'in değişik ilçelerinde ikamet ettikleri saptanmıştır.

İl Göç İdaresi Müdürlüğü verilerine göre İzmir'deki Suriyeli Nüfusunun ilçelere dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

İlçe	Geçici Koruma	İlçe nüfusu	İlçe	Geçici Koruma	Nüfus
İzmir	121,302	4,223,545	Seferihisar	263	37,697
Konak	27,555	370,662	Tire	249	83,082
Karabağlar	23,221	480,253	Karaburun	245	9,575
Bornova	20,458	438,549	Dikili	171	41,275
Buca	10,941	482,337	Ödemiş	168	131,728
Bayraklı	5,724	314,008	Aliağa	163	91,026
Torbali	5,243	164,981	Bergama	104	102,090
Menemen	1,195	163,565	Selçuk	102	35,960
Gaziemir	1,141	132,566	Urla	91	62,439
Menderes	1,080	86,494	Narlidere	78	64,800
Kemalpaşa	967	103,806	Kınık	61	28,265
Karşıyaka	690	338,485	Balçova	56	78,086
Çiğli	491	186,717	Kiraz	38	43,845
Bayındır	337	40,216	Beydağ	15	12,300
Foça	324	28,591	Güzelbahçe	8	29,835
Çeşme	287	40,312	Bilinmiyor	8,083	

Kaynak: İl Göç İdaresi 04.05.2017 verileri (Akt. Çamur, 2017)

Koruma Statüsünde İzmir'de yaşayan Suriyelilerin en çok Konak, Karabağlar ve Bornova ilçelerini tercih ettiği saptanmıştır. Konak İlçesinin göçten en çok etkilenen ilçe olmasının pek çok nedeni bulunmaktadır. Suriyeliler Konak İlçesinde belli bazı semtlere yerleşmişlerdir. Bu semtlerin dışında yaşayan çok az Suriyeli bulunmaktadır. Kadifekale, Basmane, İkiçeşmelik ve Çimentepe semtlerine yerleşen sığınmacıların burayı seçmelerinin nedeni bu bölgelerin şehrin tam merkezinde ama bölgedeki gecekondu niteliği taşıyan binaların varlığı ve gelen sığınmacıların ekonomik durumlarının kötü olmalarıdır. Bu bölgeleri tercih etmelerinin bir diğer önemli nedeni ise bu bölgede yaşayan yerel halkın göç ile özellikle Mardin ve yöresinden gelen vatandaşlarımızın yoğun bir şekilde yaşadığı bölge olmasıdır. Çevrede Arapça ve Kürtçe bilen pek çok insan bulunmaktadır. Suriyeliler böylelikle en büyük problemleri olan dil problemini bir nebze de olsa hafifletmişlerdir. Hatta bir dönem bölge esnafının Arapça tabelalar taktığı gözlemlenmiştir. Göçün en yoğun yaşandığı ve dilencilik oranının çok fazla olduğu 2015 yılında sokakta çalıştırılan veya dilendirilen çocukların sıklığı nedeniyle önlem alınmasına ihtiyaç duyulmuş ve bu konuda harekete geçen Aile Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, İl Emniyet Müdürlüğü ve İzmir Çocuk Mahkemeleri bu çocuklar hakkında işlem başlatarak takibe almıştır. İl Milli Eğitim müdürlüğü de bu çalışmaya destek vermiştir. Bu bağlamda İl Milli Eğitim Müdürlüğünün talimatı ile belirlenen çocukların yaşadıkları evlere Konak Rehberlik Araştırma Merkezi olarak sosyal inceleme amacıyla gidilmiştir. Bu dönemde gezilen yaklaşık 233 evin yıkık dökük, nemli, karanlık ve insan sağlığı açısından yaşanabilecek yerler olmadığı ancak Suriyelilerin bu evler için bile kira ödedikleri tespit edilmiştir. Kendi şahsi eşyaları ve birkaç yataktan başka bir eşyalarının olmadığı da gözlemlenmiştir. Çocukların aileleri ise iş bulmakta zorlandıkları bu nedenle geçimlerini sürdürebilmek adına çocuklarının yardımına ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir.

Süreç içerisinde koşullar büyük oranda aynı kalmasına rağmen Suriyeli çocukların sokakta çalışmaları ve dilencilik yapmalarına engel olunmuştur. Okula devamı sağlanan Suriyeli çocuk sayısında ise artış gözlemlenmiştir.

Konak İlçesinde araştırmaya başladığımız dönemde Konak İlçe MEM'in 19.10.2017 tarihi itibariyle İzmir İli Konak İlçesi ilkokullarında kayıtlı olan mülteci öğrencilerin toplam sayısı 3134 iken; Nisan 2018 verilerine göre bu sayı 3445'e çıkmıştır. İlkokul çağında olan öğrenci sayısı ise Ekim 2017 itibariyle 2765 iken Nisan 2018'de 2922 olmuştur. Konak İlçe MEM verilerine göre ortaokul çağında 480, Lise çağında ise 43 öğrenci eğitim görmektedir.

Durum gösteriyor ki Konak'ta geçici koruma altındaki Suriyelilerin nüfusları artış eğilimindedir. Her ne kadar rakamlar açık net bir tablo veriyor olsa da eğitim sistemi içindeki yansımalarına dair öğrenilmesi gereken çok şey vardır. Önümüzdeki tabloya ayrıntılı bir şekilde baktığımızda Türkiye genelini yansıttığını söyleyebiliriz. Çünkü örgün eğitim kurumlarına devam eden öğrencilere bakıldığında yığılımın ilkokul düzeyinde olduğu görülmektedir. Konak İlçesinde okula devam eden toplam öğrenci sayısının %80'inin ilkokullarda olduğu saptanmıştır. Ancak yapılan göçün sadece belli semtlerde yoğunlaşması nedeniyle Konak'ta bulunan 44 ilkokulun hepsinde aynı oranda Suriyeli öğrenci bulunmadığı bazı okullarda hiç Suriyeli öğrenci bulunmazken bazı okullarda Suriyeli öğrenci sayısının toplam öğrenci sayısına oranının %45 düzeyinde olduğu görülmektedir.

Bu araştırmaya dahil olan okullar Geçici Koruma Altındaki Suriyeli Öğrenci sayısının yoğunluğuna göre belirlenmiştir. Çalışmanın gerçekleştirildiği okullarda rehber öğretmen olmasına dikkat edilmiştir. Rehber öğretmenler aracılığı ile öncelikle öğrenci velilerinden yazılı izin alınmıştır. Ancak velilerin %60'ının izin vermediği gözlemlenmiştir. Çalışmaya katılan 1410 öğrenci ve 447 öğretmenin ölçek maddelerine içtenlikle cevap verdiği düşünülmektedir

Araştırmanın Önemi

Birleşmiş Milletler Yüksek Komiserliği'nin rakamlarına göre Türkiye, dünya üzerindeki en fazla mülteciye sahip ülkedir. Bu veri bile aslında tüm Dünya'da Türkiye'nin ne kadar zor bir sınav verdiğinin göstergesidir. Ülkemizin en başından beri kabul ettiği açık kapı politikası gereği mültecileri kabulü ve toplumunda genel olarak gelenleri zulümden kaçan insanlar ve misafirlerimiz şeklinde görmesine rağmen toplumsal kabul sürecinin devamı ve her iki taraf içinde büyük önem taşımaktadır.

Suriyelilerin ülkelerine dönme ihtimalinin günden güne azalması ve Suriyeli çocukların da eğitim hakkından mahrum bırakılmaması gereğince bu çocuklar MEB'e bağlı okullara kabul edilerek Türk öğrencilerle birlikte eğitim görmeye başlamışlardır. Bu noktada Türk Vatandaşı olup, Suriyeli çocuklarla aynı okulda eğitim gören yaşlılarının ve öğretmenlerinin olaya bakış açısı önem kazanmaktadır. Gerek sınıftaki yaşlıları gerekse onlara eğitim veren öğretmenlerinin Suriyeli çocuklara gösterdikleri tavır ve davranışların bu çocukların göç öncesinde, sırasında ve sonrasında yaşadıkları travma üzerinde belirleyici etkiye sahiptir.

Bu araştırma ile İzmir İli Konak İlçesi İlkokullarda Türk Vatandaşı olan öğretmen ve öğrencilerin, Suriyeli öğrencileri sosyal kabul düzeyinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Er ve Bayındır (2015), İzmir ilinde 182 sınıf öğretmeni üzerinde yaptıkları araştırmada sınıf öğretmenlerinin %73'ünün Suriyeli öğrencilerin eğitimine ilişkin herhangi bir eğitim almadıklarını ve %83'ünün Suriyeli öğrencilerin eğitiminin sorunsuz bir şekilde yürütülebileceğini düşünmediklerini belirlemiştir. Ancak öğretmen ve öğrencilerin sosyal kabul düzeylerinin tespit etmeye yönelik henüz bir araştırmanın bulunmadığı, yapılan bu araştırmanın bir durum tespiti niteliği taşıması ve şimdiye kadar İzmir'de bu çapta bir araştırma yapılmaması nedeniyle önemli olduğu düşünülmektedir. Bununla beraber, araştırmanın

ulaştığı kişi sayısı bakımından da oldukça yeterli ve elde edilen verilerin geçerli ve güvenilir veriler olduğu söylenebilir. Bu açıdan araştırma sonunda öğretmen ve öğrencilerin Suriyeli öğrencilerle ilgili algıları belirlendikten sonra elde edilen bulgulardan yola çıkarak sorunların çözümüne yönelik bazı öneriler öne sürülebilecektir.

Ayrıca bu araştırmanın MEB tarafından yürütülen “ Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi Projesi (PICTES)” ne katkı sağlayarak bilimsel bir dayanak oluşturacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma Konak ilçesindeki ilkokul öğrenci ve öğretmenlerinin geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki sosyal kabul düzeyi belirlemek amacıyla yapılmıştır. Türk vatandaşı olan öğrenci ve öğretmenlerin Suriyeli öğrencilere yönelik tutumlarının hangi düzeyde olduğu öğrenerek konu ile ilgili yapılabilecek çalışmaların planlanmasına veri teşkil edeceği düşünülmektedir.

Araştırmanın Problemi

Araştırmanın problemi “Konak ilçesindeki İlkokul Öğrenci ve Öğretmenlerinin Geçici Koruma Altındaki Suriyeli Öğrenciler Hakkındaki Sosyal Kabul Düzeyi Nedir?” şeklinde oluşturulmuştur. Bu probleme göre aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Konak İlçesindeki İlkokul öğrencilerinin, geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki sosyal kabul düzeyleri
 - a. Okullara göre
 - b. Cinsiyetlerine göre
 - c. Sınıf seviyelerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
2. Konak İlçesindeki sınıf öğretmenlerinin, geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki sosyal kabul düzeyleri
 - a. Okullarına göre,
 - b. Cinsiyetlerine göre
 - c. Medeni durumlarına göre,
 - d. Çocuk sahibi olmalarına göre
 - e. Görev sürelerine göre
 - f. “Sınıfında Yabancı Uyruklu Öğrenci Olan Sınıf Öğretmenlerinin Eğitimi Kursu’na” katılmalarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Bu araştırmada Suriye’de ülkemize zorunlu göç ile gelen geçici koruma statüsündeki öğrencileri Konak İlçesindeki ilkokullarda öğretmen ve öğrenciler tarafından sosyal kabul düzeylerinin ne ölçüde yordadığını incelemek amacıyla ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2005).

Çalışma grubu

Araştırmanın evrenini, İzmir ili Konak ilçesinde MEB’e bağlı ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenleri ve bu okullarda okuyan Türk vatandaşı olan öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem olarak ise Konak İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünden alınan veriler doğrultusunda ilçenin tümündeki ilkokullarda geçici koruma statüsündeki öğrencilerin sayısına bakılarak, 40 ve üzeri mülteci yabancı

uyruklu öğrenci sayısı olan okullar seçilmiştir. Buna göre Konak İlçesinde toplam 44 İlkokul bulunmakta ve bu okulların 19'unda 40 ve üzeri geçici koruma statüsünde öğrenci bulunmaktadır. Bu 19 okul araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Örneklem olarak seçilen bu 19 ilkokuldaki 3. ve 4. Sınıflara ölçeğin uygulanmasının daha sağlıklı olacağı düşünülmüştür. Zira araştırmanın yapıldığı tarihte henüz birinci sınıflar okuma ve yazma öğrenmekteyken 2. Sınıf öğrencilerinin de bu tür bir ölçeği algılamakta zorlanabileceği düşünülmüştür.

Araştırma verileri, 2018 yılında Konak İlçesindeki bu 19 okulun rehber öğretmenleri eşliğinde öğrenci ve öğretmenlere uygulanarak toplanmıştır. Toplamda 1410 öğrenci ve 447 öğretmenden geçerli veri elde edilmiştir.

Katılımcıların demografik özelliklerine bakıldığında; öğrencilerin 759'unun kız, 651'inin erkek, 767'sinin 3. Sınıf 643'ünün 4. Sınıf olduğu; öğretmenlerin ise 370'inin kadın 77'sinin erkek, 341'inin evli 106'sının bekar, 340'ının çocuk sahibi 105'inin çocuk sahibi olmadığı, meslekteki kıdemlerine göre 0-5 yıl arası 52, 6-10 yıl arası 83, 11-15 yıl arası 101, 16-20 yıl arası 101 ve 20 yıl üzeri 110 kişinin olduğu ve sınıfında yabancı uyruklu öğrenciler olan sınıf öğretmenleri eğitime katılanların sayısının 126, katılmayanların sayısının da 321 olduğu görülmüştür.

Veri toplama Araçları

Araştırma kapsamında öğrenciler için, Kılcan, Çepni, Kılınç (2017) tarafından geliştirilen Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutum Ölçeği (MÖYTÖ) kullanılmıştır. Bu ölçek 24 maddeden oluşan 3'lü likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin güvenilirliği için Cronbach Alfa değerini 0,92 olarak tespit etmişlerdir. Bu araştırmada Cronbach Alfa değeri 0,82 olarak bulunmuştur.

Öğretmenler için ise Sağlam ve Kanbur (2017) tarafından geliştirilen Mülteci Öğrenci Tutum Ölçeği (MÖTÖ) kullanılmıştır. Bu ölçek 24 maddeden oluşan 4'li likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin güvenilirliği için Cronbach Alfa değerini 0,91 olarak tespit etmişlerdir. Bu araştırmada Cronbach Alfa değeri ise 0,93 olarak bulunmuştur. Buna göre veri toplama araçlarının güvenilir olduğu söylenebilir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada verilerin sağlıklı bir şekilde toplanabilmesi için öncelikle Konak Rehberlik Araştırma Merkezi olarak belirlenen bu 19 okulun rehber öğretmenleri ile toplantı yapılmıştır. Bu toplantıda ölçek tanıtılmış ve ölçeğin nasıl uygulanması gerektiği ayrıntılı bir şekilde aktarılmıştır. Ardından 19 okul için sınıfında Geçici Koruma Statüsünde olan Suriyeli öğrenci bulunan öğrencilerin toplamı olan 3671 form ve veli izin dilekçeleri çoğaltılarak okullara dağıtılmıştır. Rehber öğretmenler tarafından dağıtılan veli izni alınan 1448 ölçek rehber öğretmenlerin gözetiminde uygulanarak geri gelmiş olup, bunlardan 38 tanesi geçersiz sayılmıştır. Aynı şekilde bu 19 okulun sınıf öğretmenlerine için hazırlanan 517 ölçekten 447 tanesi geri dönmüştür. Bu formlarda veri kaybına rastlanmamıştır.

Araştırmada aritmetik ortalama, standart sapma, Bağımsız Gruplar t Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), LSD Analizi yapılmıştır. Araştırmada Öğrencilere uygulanan tutum ölçeğinde cinsiyet, yaş, ve okul; Öğretmenlere uygulanan tutum ölçeğinde ise cinsiyet, medeni durum, çocuk sahibi olma, mesleki kıdem ve sınıfında yabancı uyruklu öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin eğitim kursuna katılım değişkenleri ile gruplara göre karşılaştırmalar yapılmıştır. Bu karşılaştırmalar için anlamlılık düzeyi olarak $\alpha=0,05$ belirlenmiştir. Öğrencilere uygulanan 3'lü likert tipi ölçekte aritmetik ortalama puanları yorumlanırken 1,00-1,67 arası katılmıyorum, 1,68-2,35 arası kararsızım, 2,36-3,00 arası katılıyorum ifadeleri referans alınmıştır. Öğretmenlere uygulanan 4'lü likert tipi ölçekte aritmetik ortalama puanları yorumlanırken 1,00-1,75 arası hiç katılmıyorum, 1,76-2,51 arası biraz katılıyorum,

2,52-3,27 arası çoğunlukla katılıyorum, 3,28-4,00 arası tamamen katılıyorum ifadeleri referans alınmıştır.

BULGULAR

Öğrencilerin okullarına göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeyleri

Öğrencilerin okullarına göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeyleri Tablo-1’de gösterilmiştir.

Sıra No	Okul Adı	Frekans	Oran (%)	\bar{x}
1	Barbaros Hayrettin İlkokulu	18	1,3	2,39
2	Dumlupınar İlkokulu	78	5,5	2,37
3	Kadifekale Zübeyde Hanım İlkokulu	116	8,2	2,34
4	Gürçeşme Leman Alptekin İlkokulu	38	2,7	2,31
5	Mehmetçik İlkokulu	92	6,5	2,27
6	Seyfi Gülmezoğlu İlkokulu	73	5,2	2,27
7	Yıldırım Kemalbey İlkokulu	77	5,5	2,26
8	Yapıcıoğlu İlkokulu	98	7,0	2,25
9	Vasıf Çınar İlkokulu	23	1,6	2,23
10	İnkılap İlkokulu	34	2,4	2,22
11	Yeşiltepe İlkokulu	37	2,6	2,22
12	Mustafa Rahmi Balaban İlkokulu	39	2,8	2,17
13	Mimar Sinan İlkokulu	92	6,5	2,15
14	Turgut Reis İlkokulu	92	6,5	2,13
15	Vali Kazım Paşa İlkokulu	121	8,6	2,12
16	Kıbrıs Şehitleri İlkokulu	78	5,5	2,11
17	İsmetpaşa İlkokulu	132	9,4	2,10
18	Nuri Öz İlkokulu	46	3,3	2,04
19	Mustafa Kemal İlkokulu	126	8,9	2,02
	Toplam	1410	100,00	2,19

Tablo-1 Öğrencilerin Okullarına Göre Geçici Koruma Altındaki Suriyeli Öğrenciler Hakkındaki Sosyal Kabul Düzeyleri

Tablo-1'e göre öğrencilerin okullarına göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeyi en yüksek okul Barbaros Hayrettin İlkokulu ($\bar{x}=2,39$) ardından Dumlupınar İlkokulu ($\bar{x}=2,37$) ve Kadifekale Zübeyde Hanım İlkokulu ($\bar{x}=2,34$) gelmektedir. Sosyal kabul düzeyi en düşük olan okullar ise; Mustafa Kemal İlkokulu ($\bar{x}=2,02$), Nuri Öz İlkokulu ($\bar{x}=2,04$), İsmetpaşa ilkokulu ($\bar{x}=2,10$) olarak saptanmıştır. Tüm okulların oranına bakıldığında Öğrencilerin ölçek maddelerine verdiği cevapların aritmetik ortalamaları göz önünde bulundurulduğunda sosyal kabul düzeyi "kararsızım" seviyesinde bulunurken, en yüksek üç okul "katılıyorum" seviyesinde olmuştur.

Öğrencilerin demografik değişkenlere göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeyleri

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeyleri Tablo-2'de gösterilmiştir.

Tablo-2 Öğrencilerin cinsiyetlerine göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeyleri

Değişken	Cinsiyet	n	\bar{x}	SS	Sd	t	p
Sosyal Kabul Düzeyi	Kız	758	2,20	0,33	1407	0,82	0,41
	Erkek	651	2,18	0,37			

Tablo-2'e göre, öğrencilerin cinsiyetlerine göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki sosyal kabul düzeyleri arasında anlamlı bir fark yoktur. Kız ($\bar{x}=2,20$) ve erkek ($\bar{x}=2,18$) öğrenciler geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeylerine ilişkin ölçek maddelerini "kararsızım" düzeyinde yanıtlamışlardır.

Öğrencilerin sınıf düzeylerine göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeyleri Tablo-2'de gösterilmiştir.

Tablo-3 Öğrencilerin sınıf düzeylerine göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeyleri

Değişken	Sınıf	n	\bar{x}	SS	Sd	t	p
Sosyal Kabul Düzeyi	3.sınıf	767	2,19	0,34	1407	-0,86	0,39
	4.sınıf	642	2,20	0,35			

Tablo-3'e göre, öğrencilerin sınıf düzeylerine göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki sosyal kabul düzeyleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

3.sınıf ($\bar{x}=2,19$) ve 4.sınıf ($\bar{x}=2,20$) öğrenciler geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeylerine ilişkin ölçek maddelerini “kararsızım” düzeyinde yanıtlamışlardır.

Öğretmenlerin okullarına göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeyleri

Öğretmenlerin okullarına göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeyleri Tablo-4’de gösterilmiştir.

Tablo-4 Öğretmenlerin okullarına göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeyleri

Sıra No	Okul Adı	Frekans	Oran (%)	\bar{x}
1	Kadifekale Zübeyde Hanım İlkokulu	41	9,2	3,37
2	Barbaros Hayrettin İlkokulu	12	2,7	3,35
3	Gürçeşme Leman Alptekin İlkokulu	14	3,1	3,33
4	Seyfi Gülmezoğlu İlkokulu	20	4,5	3,24
5	Dumlupınar İlkokulu	16	3,6	3,24
6	İnkılap İlkokulu	21	4,7	3,20
7	Yapıcıoğlu İlkokulu	34	7,6	3,16
8	Turgut Reis İlkokulu	38	8,5	3,14
9	Mehmetçik İlkokulu	25	5,6	3,14
10	Mimar Sinan İlkokulu	31	6,9	3,09
11	Yeşiltepe İlkokulu	11	2,5	3,07
12	Vali Kazımpaşa İlkokulu	32	7,2	3,07
13	Kıbrıs Şehitleri İlkokulu	31	6,9	3,05
14	Mustafa Kemal İlkokulu	26	5,8	3,01
15	Mustafa Rahmi Balaban İlkokulu	17	3,8	3,00
16	İsmetpaşa İlkokulu	27	6,0	2,92
17	Vasıf Çınar İlkokulu	9	2,0	2,89
18	Yıldırım Kemalbey İlkokulu	19	4,3	2,78
19	Nuri Öz İlkokulu	23	5,1	2,78
	Toplam	447	100	3,10

Tablo-4’e göre Öğretmenlerin okullarına göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeyleri en yüksek olan okul Kadifekale Zübeyde Hanım İlkokulu ($\bar{x}=3,37$), ardından Barbaros Hayrettin İlkokulu ($\bar{x}=3,35$) ve Gürçeşme Leman Alptekin İlkokulu ($\bar{x}=3,33$) gelmektedir. Öğretmenlerin okullarına göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul

Düzeyleri en düşük olan okul Nuri Öz İlkokulu ($\bar{x}=2,78$) , ardından Yıldırım Kemal Bey İlkokulu ($\bar{x}=2,78$) ve Vasıf Çınar İlkokulu ($\bar{x}=2,89$) gelmektedir.

Okullar bazında öğretmenler geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeylerine ilişkin ölçek maddelerini ilk üç sıradaki okullar “*tamamen katılıyorum*” düzeyinde, geriye kalan tüm okullardaki öğretmenler ise “*çoğunlukla katılıyorum*” düzeyinde yanıtlamışlardır.

Öğretmenlerin demografik değişkenlere göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeyleri

- a) Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeyleri

Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeyleri Tablo-5’de gösterilmiştir.

Tablo-5 Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeyleri

Değişken	Cinsiyet	n	\bar{x}	SS	Sd	t	p
Sosyal Kabul Düzeyi	Kadın	370	3,08	0,49	445	-2,12	0,04*
	Erkek	77	3,21	0,44			

*p<0,05

Tablo-5’e göre öğretmenlerin cinsiyetlerine göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre erkek öğretmenlerin Sosyal Kabul Düzeyleri daha yüksektir. Kadın ($\bar{x}=3,08$) ve erkek ($\bar{x}=3,21$) öğretmenler geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeylerine ilişkin ölçek maddelerini “*çoğunlukla katılıyorum*” düzeyinde yanıtlamışlardır.

- b) Öğretmenlerin medeni durumlarına göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeyleri

Öğretmenlerin medeni durumlarına göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeyleri Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo-6 Öğretmenlerin medeni durumlarına göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeyleri

Değişken	Medeni Durum	n	\bar{x}	SS	Sd	t	p
Sosyal Kabul Düzeyi	Evli	341	3,07	0,51	445	-2,62	0,01*
	Toplam	Bekar	106	3,21			

Sosyal Kabul Düzeyi	Evli	341	3,53	0,43			
					445	-2,35	0,02*
İletişim	Bekar	106	3,64				
Sosyal Kabul Düzeyi	Evli	341	2,90	0,62			
					445	-1,66	0,10
Uyum	Bekar	106	3,01				
Sosyal Kabul Düzeyi	Evli	341	2,80	0,70			
Yeterlik	Bekar	106	3,00	0,63	445	-2,69	0,07

*p<0,05

Tablo-6'e göre, öğretmenlerin medeni durumlarına göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki sosyal kabul düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre bekar öğretmenlerin sosyal kabul düzeyleri daha yüksektir. Bekar (=3,21) ve evli (=3,07) öğretmenler geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal kabul düzeylerine ilişkin ölçek maddelerini “çoğunlukla katılıyorum” düzeyinde yanıtlamışlardır.

- c) Öğretmenlerin çocuk sahibi olmalarına göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki sosyal kabul düzeyleri Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo-7 Öğretmenlerin Çocuk Sahibi Olmalarına Göre Geçici Koruma Altındaki Suriyeli Öğrenciler Hakkındaki Sosyal Kabul Düzeyleri

Değişken	Çocuk	n	\bar{x}	SS	Sd	t	p
Sosyal Kabul Düzeyi	Var	340	3,10	0,50	445	-0,40	0,80
Toplam	Yok	107	3,11	0,50			
Sosyal Kabul Düzeyi	Var	340	3,53	0,42	445	-2,16	0,03*
İletişim	Yok	107	3,63	0,40			
Sosyal Kabul Düzeyi	Var	340	2,93	0,60	445	0,60	0,55
Uyum	Yok	107	2,89	0,62			
Sosyal Kabul Düzeyi	Var	340	2,84	0,70	445	0,04	1,00
Yeterlik	Yok	107	2,83	0,71			

*p<0,05

Tablo 7'e göre Sosyal Kabul Düzeyi Uyum, Yeterlik ve ölçeğin genelinde görev süresine göre gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur. İletişim boyutunda çocuk sahibi olunması ve olunmaması arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. İletişim düzeyinde çocuk sahibi olmayanların, çocuk sahibi olanlara göre sosyal kabul düzeyi daha yüksektir. Öğretmenler bu boyutta da geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeylerine ilişkin ölçek maddelerini “çoğunlukla katılıyorum” düzeyinde yanıtlamışlardır.

d) Öğretmenlerin görev sürelerine göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeyleri

Öğretmenlerin görev sürelerine göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeyleri Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo-8 Öğretmenlerin görev sürelerine göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeyleri

Değişken	Boyutlar	Görev Süresi	n	\bar{x}	SS	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F
Sosyal Kabul Düzeyi	İletişim	0-5 yıl	52	3,58	GA	0,50	4	0,13	0,72
		6-10 yıl	83	3,54	Gİ	77,55	442	0,18	
		11-15 yıl	101	3,53	Toplam	78,05	446		
		16-20 yıl	110	3,52					
		20 yıl ve üzeri	447	3,60					
Uyum	Uyum	0-5 yıl	52	2,87	GA	5,35	4	1,34	3,74*
		6-10 yıl	83	2,76	Gİ	157,90	442	0,36	
		11-15 yıl	101	2,90	Toplam	163,25	446		
		16-20 yıl	101	2,91					
		20 yıl ve üzeri	110	3,10					
Yeterlik	Yeterlik	0-5 yıl	52	2,99	GA	3,99	4	0,99	2,11
		6-10 yıl	83	2,78	Gİ	208,59	442	0,47	
		11-15 yıl	101	2,75	Toplam	212,58	446		
		16-20 yıl	101	2,77					
		20 yıl ve üzeri	110	2,95					
Toplam	Toplam	0-5 yıl	52	3,14	GA	2,20	4	0,55	2,33
		6-10 yıl	83	3,03	Gİ	104,45	442	0,24	
		11-15 yıl	101	3,06	Toplam	106,65	446		
		16-20 yıl	101	3,07					
		20 yıl ve üzeri	110	3,22					

Tablo 8’e göre Sosyal Kabul Düzeyi İletişim, Yeterlik ve ölçeğin genelinde görev süresine göre gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur. Uyum boyutunda görev süreleri arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için yapılan LSD testi sonucunda 20 yıl ve üzeri görev süresi olan öğretmenlerin Sosyal Kabul Düzeyleri 20 yıldan az olan öğretmenlere göre daha yüksektir.

- e) Öğretmenlerin Sınıfında Yabancı Uyruklu Öğrenci Olan Sınıf Öğretmenlerinin Eğitimi Kursuna katılmalarına göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeyleri

Öğretmenlerin Sınıfında Yabancı Uyruklu Öğrenci Olan Sınıf Öğretmenlerinin Eğitimi Kursuna katılmalarına göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeyleri Tablo-9’da gösterilmiştir.

Tablo-9 Öğretmenlerin Sınıfında Yabancı Uyruklu Öğrenci Olan Sınıf Öğretmenlerinin Eğitimi Kursuna katılmalarına göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeyleri

Değişken	Eğitim	n	\bar{x}	SS	Sd	t	p																																
Sosyal Kabul Düzeyi	Evet	126	3,11	0,49	445	0,07	0,94																																
	Hayır	321	3,10	0,49				İletişim	Evet	126	3,52	0,41	445	-0,92	0,35	Hayır	321	3,56	0,41	Uyum	Evet	126	2,86	0,59	445	-1,30	0,19	Hayır	321	2,92	0,60	Yeterlik	Evet	126	2,93	0,70	445	1,84	0,06
İletişim	Evet	126	3,52	0,41	445	-0,92	0,35																																
	Hayır	321	3,56	0,41				Uyum	Evet	126	2,86	0,59	445	-1,30	0,19	Hayır	321	2,92	0,60	Yeterlik	Evet	126	2,93	0,70	445	1,84	0,06	Hayır	321	2,79	0,70								
Uyum	Evet	126	2,86	0,59	445	-1,30	0,19																																
	Hayır	321	2,92	0,60				Yeterlik	Evet	126	2,93	0,70	445	1,84	0,06	Hayır	321	2,79	0,70																				
Yeterlik	Evet	126	2,93	0,70	445	1,84	0,06																																
	Hayır	321	2,79	0,70																																			

Tablo-9’a göre Öğretmenlerin Sınıfında Yabancı Uyruklu Öğrenci Olan Sınıf Öğretmenlerinin Eğitimi Kursuna katılmalarına göre geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeyleri arasında Uyum, İletişim, Yeterlik ve Toplam boyutlarda anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Öğretmenler geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenciler hakkındaki Sosyal Kabul Düzeylerine ilişkin iletişim boyutundaki ölçek maddelere “tamamen katılıyorum” Uyum, yeterlik ve toplam boyutlarındaki ölçek maddelerini “çoğunlukla katılıyorum” düzeyinde yanıtlamışlardır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu araştırma ülkemizde Geçici Koruma Statüsünde bulunan Suriyeli öğrencilerin İzmir İli Konak İlçesindeki sosyal kabul düzeyini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada Türk vatandaşı olan öğretmen ve öğrencilerin, Suriyeli öğrencileri sosyal kabul düzeyi belirlenmiştir.

Araştırmada kullanılan Sağlam ve Kanbur (2017) tarafından geliştirilen 24 maddeden ve “iletişim”, “uyum”, “yeterlik” alt boyutlarından oluşan Mülteci Öğrenci Tutum Ölçeğine (MÖTÖ) Sakarya İlinde araştırmaya katılan öğretmenlerin Suriyeli öğrencilere yönelik tutumlarının ölçek toplamında “çoğunlukla katılıyorum”, yeterlik boyutunda ise “biraz katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmüştür. Ayrıca araştırmada okulun bulunduğu sosyo-ekonomik çevreye göre orta sosyo-ekonomik çevre lehine; sınıflarında Suriyeli öğrenci olup olmama durumuna göre “iletişim” boyutu hariç sınıflarında Suriyeli öğrenci bulunan öğretmenlerin lehine anlamlı bir şekilde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

İzmir İli Konak İlçesi İlkokullarında yapılan bu araştırmada ise araştırmanın yapıldığı 19 ilkokulun sınıf öğretmenlerinin ölçeğe verdiği cevapların “çoğunlukla katılıyorum” seviyesinde olduğu görülmüştür. Ancak sosyal kabul düzeyinin en fazla olduğu üç okulda öğretmenlerin (Kadifekale Zübeyde Hanım İlkokulu, Barbaros Hayrettin İlkokulu ve Gürçeşme Leman Alptekin İlkokulu) ölçek maddelerine “tamamen katılıyorum” seviyesinde cevap verdikleri görülmüştür. Bunun nedeninin araştırmaya dâhil olan tüm okulların alt sosyo-ekonomik seviyede olması ve istisnasız Suriyeli öğrenciler gelmeden önce de göç alan bölgeler olması ve bu ilkokulların zaten çok kültürlü yapıda olması ve sınıf öğretmenlerinin dil sorunu dışında ortaya çıkan diğer sorunların okul iklimi içinde her zaman karşılaştıkları sorunlar olduğu söylenebilir. Nitekim araştırma sırasında Suriyeli öğrencilerin %45 oranında yoğunlukta olduğu ilkokul rehber öğretmeni, “*Bizim öğrencilerimizde en çok öfkesini kontrol edememe ve saldırganlık problemi görülmektedir. Gelen Suriyeli öğrencilerde de aynı sorun var; o nedenle aslında bizim için fark eden bir şey yok*” ifadesi anlamlı bulunmuştur. Farklı kültürel değerlere sahip bireylerin bir arada bulunduğu sınıf ortamında görev yapacak öğretmenin bu değerlerin farkında olması, bu değerlere ilişkin bilgi sahibi olması, bu değerlerin üstesinden gelmesi gereken bir sorun olduğunu düşünmemesi ve öğretim ortamını bu değerleri kullanarak zenginleştirilmesi mesleki anlamda yeterlilik olarak adlandırılmaktadır. Öğretmenlerin farkındalık, bilgi ve beceri boyutlarında çok kültürlü yeterliliğe sahip olması yaşamsal önem taşımaktadır (Başbay, Bektaş 2009). Yapılan araştırmalarda okulöncesi ve sınıf öğretmenlerinin çok kültürlü eğitime yönelik tutumlarının genel anlamda olumlu ve yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir (Özözen Danacı, Eran, Pınarcık, Bahtiyar, 2016; Polat,2009; Polat ve Rengi, 2014;Taştekin, Yükçü, İzoğlu, Güngör, Uslu, Demircioğlu, 2016;Sezer ve Kahraman, 2017). Ünlü ve Örtten (2013), Öğretmenlerin kültürel farklılıklara duyarlıklarının eşit eğitim şartlarından yararlanma ve demokratik öğrenme ortamı oluşturma açısından önemini vurgulamıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyetlerine göre, ölçeğin tüm alt boyutlarında ve toplamda erkek öğretmenler lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu durum erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre, Suriyeli öğrencilere yönelik kendi tutumlarının daha olumlu yönde olduğunu düşündükleri şeklinde yorumlanabilir. Sağlam ve Kanbur’un (2017) yaptığı araştırmada ise araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyetlerine göre Suriyeli öğrencilere yönelik tutumlarının iletişim, uyum boyutlarında ve ölçeğin toplamında farklılaşmadığı; yeterlik boyutunda erkek öğretmenler lehine anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür. Bu durum erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre Suriyeli öğrencilere yönelik olarak kendilerini daha yeterli gördükleri şeklinde yorumlanmıştır.

Sınıf öğretmenlerinin medeni durumlarına göre Suriyeli öğrencilere yönelik tutumlarına bakıldığında ölçeğin tümünde ve “iletişim” alt boyutunda bekâr öğretmenlerin lehine bir farklılık bulunmuştur. Bu durum bekâr öğretmenlerin evli öğretmenlere göre Suriyeli öğrencilerle daha iyi iletişim kurduklarını düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

Sınıf öğretmenlerinin çocuk sahibi olmalarına göre Suriyeli öğrencilere yönelik tutumlarına bakıldığında, ölçeğin tümünde anlamlı bir farklılık göstermezken “iletişim” alt boyunda, çocuk sahibi olmayan sınıf öğretmenlerinin lehine bir farklılık bulunmuştur. Bu durum, çocuk sahibi olmayan öğretmenlerin, Suriyeli öğrencilerle daha iyi iletişim kurduklarını düşündükleri şeklinde yorumlanabilir. Bekâr ve çocuk sahibi olmayan öğretmenlerin, evli ve çocuk sahibi olan öğretmenlere oranla Suriyeli öğrencilerle daha iyi iletişim kurmalarının nedeninin kendi çocukları ile ilgili kaygılarını Suriyeli öğrencilere yansıttığı şeklinde düşünülebilir.

Sınıf öğretmenlerinin görev sürelerine göre Suriyeli öğrencilere yönelik tutumlarına bakıldığında, ölçeğin tümünde farklılık göstermezken “uyum” alt boyutunda 20 yıl ve üzerini çalışan sınıf

öğretmenlerinin lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu durum, 20 yıl ve üzerine çalışan sınıf öğretmenlerinin diğer öğretmenlere göre Suriyeli öğrencilere daha kolay uyum sağladıklarını düşündükleri şeklinde yorumlanabilir. Bunun nedenin meslekte yıllanmış olmanın farklı durumlara uyum sağlayamayacağı da beraberinde getirdiği şeklinde düşünülebilir.

“Sınıfta Yabancı Uyruklu Öğrenci Bulunan Öğretmenlerin Eğitimi” programına katılan sınıf öğretmenleri ile bu eğitime katılmayan sınıf öğretmenleri Suriyeli öğrencilere yönelik tutumlarında herhangi bir farklılık bulunmamıştır. Bu durum bu hizmet içi eğitim programına katılan sınıf öğretmenleri ile katılmayan sınıf öğretmenleri arasında Suriyeli öğrencilere yönelik tutumlarında herhangi bir farklılık olmadığı şeklinde yorumlanabilir. Bunun nedenin bu eğitim programının 10 günlük içeriğinin daha çok Suriyeli öğrencilere yönelik olumlu bakış açısı geliştirme ve onların varlığını kabul etme üzerine kurulu olması araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin hali hazırda Suriyeli öğrencilere yönelik tutumlarının olumlu olması şeklinde yorumlanabilir. Programın içeriğinde yer alan öğretmenlerin çok kültürlü sınıf ortamında kullanılabileceği ve öğretimin daha nitelikli bir hale getirebilecek olan öğretim strateji, yöntem ve tekniklerine ayrılan sürenin yetersiz kalması programın etkililiğini azaltmaktadır. Bu eğitim programının revize edilerek ya da yeni bir modül eklenerek öğretmenlere sunulmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Araştırmaya, Konak İlçesi İlkokullarında eğitim gören öğrenciler açısından bakıldığında durumun farklılık gösterdiği görülmektedir. Şöyle ki; araştırmaya dâhil olan 19 ilkokulun öğrencilerinin ölçek maddelerine verdiği cevapların “kararsızım” seviyesinde olduğu görülmüştür. Bu durum Türk öğrencilerin Suriyeli öğrencileri kabul etmekte çekingen davrandıkları şeklinde yorumlanabilir. Ancak Barbaros Hayrettin İlkokulu, Dumlupınar İlkokulu ve Kadifekale Zübeyde Hanım ilkokulu öğrencileri ölçek maddelerine “katılıyorum” seviyesinde cevap vermiştir. Bu üç okuldaki öğrencilerin sınıflarındaki Suriyeli öğrencilere yönelik olumlu bir tutum geliştirdikleri söylenebilir. Diğer okullardaki öğrencilerinin Suriyeli öğrencilere yönelik sosyal kabul düzeyinin ise kararsızlık düzeyinde olduğu görülmüştür. Şimşir ve Dilmaç (2018), yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim gördükleri okullarda yaptığı araştırmada; yabancı uyruklu öğrencilerin dışlanma ve arkadaşlık kurmama problemi yaşadıklarını, ayrıca kurallara uymama, kavga ve şiddet gibi sorunlar yaşandığı belirtilmiştir. Aynı araştırmada Türk öğrencilerde kıskanma, arkadaşlık kuramama, kavga ve şiddet gibi sorunlarla karşılaştığı ve başlıca problemin dil problemi olduğunu belirtilmiştir. Benzer şekilde yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinde de dil becerileri ve sosyal uyum problemi yaşandığı görülmüştür (Alagöz ve Geçkil, 2017).Uzun ve Bütün (2016), Suriyeli çocukların aynı şekilde Türkçe bilmedikleri için öğretmen ve akranları ile iletişim kuramadıkları ve bu yüzden sosyalleşmeyip grup dışında kaldıklarını belirtmiştir. Öte yandan Özdemir (2016) Sivas ilinde öğrenim gören yabancı uyruklu ilkokul, ortaokul ve lise öğrencileri ile yaptığı araştırmada, öğrencilerin tamamının, okullardaki öğretmen-öğrenci ilişkin mevcut durumdan memnun oldukları sonucuna ulaşmıştır.

Bu araştırmada uygulanan öğretmen ölçeği sonuçları ile öğrenci ölçeğinin sonuçları karşılaştırıldığında; Sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilere yönelik olumlu tutumlarının yüksek ancak öğrencilerin olumlu tutumlarının düşük olduğu gözlemlenmiştir. Bunun çok çeşitli nedenlerinin olabileceği düşünülmektedir. Özellikle ilkokul seviyesinde öğrencilerin üzerinde oldukça büyük etkisi olan öğretmenlerin tutumuna oranla öğrencilerin tutumlarının düşük olmasında dil sorununun yanı sıra ailesel ve çevresel etmenlerin de etkin bir şekilde rol oynadığı söylenebilir. Türk öğrencilerin, Suriyeli öğrencilere yönelik geliştirdikleri tutumların nasıl ortaya çıktığı yönünde başka bir araştırma yapılmasında fayda görülmektedir.

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre Suriyeli öğrencilere yönelik tutumlarına bakıldığında kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmüştür.

Öğrencilerin sınıf seviyesine göre Suriyeli öğrencilere yönelik tutumlarına bakıldığında 3. Sınıf ve 4. Sınıf öğrencileri arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Bu durumun gerek cinsiyet gerekse sınıf seviyesinde öğrencilerin tutumlarının farklılaşmaması, öğrencilerin buldukları gelişim döneminin özelliklerini yansıtması şeklinde söylenebilir.

Sonuç olarak bu araştırma ile öğretmenlerin Suriyeli öğrencilere yönelik tutumlarının ölçek toplamında **çoğunlukla katılıyorrum** düzeyinde olduğu saptanmıştır. Erkek öğretmenlerin Suriyeli öğrencileri kabul düzeyinin daha yüksek olduğu, bekâr ve çocuk sahibi olmayan öğretmenlerin iletişim alt boyutunda, Suriyeli öğrencilerle daha iyi iletişim kurdukları, 20 yıl ve üzeri öğretmenlerin uyum alt boyutunda Suriyeli öğrencilere daha iyi uyum sağladıkları saptanmıştır. Hizmet içi eğitim programına katılan öğretmen ile katılmayan arasında ise fark görülmemiştir.

Öğrencilerin Suriyeli öğrencilere yönelik tutumlarının ölçek maddelerinin toplamında **kararsızım** düzeyinde olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin cinsiyet ve sınıflarına göre Suriyeli öğrencilere olan tutumlarında herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır.

Öneriler

Bu bölümde araştırmanın sonucuna dayalı olarak öneriler geliştirilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre Sınıf Öğretmenlerinin sosyal kabul düzeyi yüksek olması, okullarda ve sınıflarda problem yaşanmadığının bir göstergesi değildir. Nitekim Sağlam ve Kanbur'un (2017) yaptığı araştırma da dahil olmak üzere pek çok araştırmada öğretmenlerin tutum ve yeterlilik anlamında zorluk çektikleri tespit edilmiştir. Ayrıca araştırmada öğrencilerinin tutumlarının da istenilen düzeyde olmadığını göz önünde bulunduracak olursak hem öğretmenlere hem de öğrencilere yönelik çalışmalar yapılmasında fayda görülmektedir. Bu bağlamda öğretmenlere yönelik olarak;

- Aktif öğrenme yöntem ve tekniklerinin aktarıldığı hizmetiçi eğitim programları düzenlenmelidir.
- Sınıf öğretmenlerine ayrımcı ve zorbaca davranışlarla baş etme becerisi kazandırılmalıdır.

Öte yandan öğrencilere yönelik olarak;

- Okullarda çok kültürlülüğün önemine vurgu yapılarak, bu çeşitliliğin zenginlik olduğunu fark edebilmeleri için etkinlikler düzenlenmelidir (Sergi, oyun, vb.).
- Suriyeli öğrencilerin iletişim kurmadaki en önemli probleminin dil olmasından hareketle ivedilikle bu öğrencilerin bulunduğu okullara Türkçe öğretme görevini üstlenecek öğretmenler yerleştirilmelidir.
- Suriyeli öğrenci velileri ve Türk öğrencilerin velilerin kaynaşabileceği etkinlikler planlanmalıdır.

Son olarak Okul Rehberlik Öğretmeni, Suriyeli öğrencilerin ayrımcılığa ve dışlanmaya maruz kalmaması adına ve onların Türk Milli Eğitim Sistemine entegrasyonunu sağlamak adına kilit bir rol üstlenmektedir. Maya, (2016) yaptığı araştırmada öğretmenlerin çok kültürlü sınıf ortamında yönetim sorunlarını çözmek için en çok okul rehberlik servisi, okul yönetimi ve diğer öğretmenlerden destek aldıklarını ortaya koymuştur. Bu durumdan yola çıkarak;

Okul Rehberlik Öğretmeni, Suriyeli öğrencilerin dışlamaya maruz kalmaması için Türk öğrencilere “İnsan İlişkileri Beceri Eğitimi”, “Kültürel Farkındalık”, “çok kültürlü etkileşim” eğitimleri düzenlemeli, rehberlik etkinliklerinde kültürel çeşitlilik konularına yer vermelidir. Ayrıca akran

rehberliği ile kültürel farkındalık eğitimi almış öğrencilerin diğer öğrencilerin uyum sürecini desteklemesi sağlanmalıdır (Kopala, Esquivel, Baptiste. 1994).

Okul Rehberlik Öğretmeni, öğrencilerin okulda karşılaştıkları çatışmaları çözebilmeleri için Akran Arabuluculuğu eğitimi düzenlemelidir. Bu konuda Akran Arabuluculuğu eğitimi almayan rehber öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitim programı açılmalıdır (<http://web.deu.edu.tr/acmer/files/>)

Okul Rehberlik Öğretmeni Suriyeli öğrencilerin uyum sürecini yakından takip ederek, travma yaşamış öğrencileri tespit edip travma sonra stres bozukluğu belirtileri gösteren öğrencilere uzmanlık alanı ise müdahale etmelidir. Rehberlik Öğretmeninin travma ile ilgili bir eğitimi yoksa Rehberlik Araştırma Merkezlerinin yardımına başvurmalıdır. Bunun yanında bireysel psikolojik danışma, küçük grup ve sınıf etkinlikleri yaparak öğrencilerin birbirlerine olan uyumlarını geliştirme çalışmaları yapmalıdır.

Rehberlik Araştırma Merkezleri ve İl Milli Eğitim Müdürlükleri öncelikli olarak Suriyeli öğrencilerin yoğunlukta olduğu okullar başta olmak üzere örgün eğitimin tüm kademelerinde öğretmenleri güçlendirici çalışmalar ve öğrencilerin kaynaşmasını sağlayacak etkinlikler planlamalıdır. İçeriğinde sanat terapisinin olduğu etkinliklerin de yapılmasında fayda vardır.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın da halen yürütmekte olduğu “Suriyeli Çocukların Eğitim Sistemimize Entegrasyonu” projesinin sınırlarının genişletilerek öğretmenlerin donanımlarını güçlendirmelidir.

KAYNAKÇA

Akıncı, Buket, Nergiz, Ahmet ve Gedik Ercan (2015). Uyum süreci üzerine bir değerlendirme. Göç Araştırmaları Dergisi (The Journal of Migration Studies). Cilt:1 Sayı:2-58-83

Akpınar, T. (2017) Türkiye’deki Suriyeli mülteci çocukların ve kadınların sosyal politika bağlamında yaşadıkları sorunlar. Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi. 2017:03 (03)

Apak, Hıdır (2014)Suriyeli göçmenlerin kente uyumları Mardin örneği. Mukaddime5(2) ss 53-70

APAK, Hıdır (2015 Suriyeli göçmenlerin gelecek beklentileri Mardin örneği. Birey ve Toplum -5-125-142

Aslan, Cahit (2015). Zorunlu ev sahipliği sürecinden komşuluk ilişkisine: Yerel halkın Suriyeli sığınmacılara karşı yaşantı, algı, tutum ve beklentilerinin tespiti- Adana örneği. Çukurova Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi. Proje No: SBA-2015-3712.

Aydın, Cüneyd (2017). Göçmenlerin karşılaştıkları ve neden oldukları bazı psikolojik sorunlar ve çözüm önerileri üzerine bir analiz. Proceedings Book of 2nd International Scientific Reseaches Congress on Humanities and Social Science. (IBAD-2017)

Bahadır, Hande, Uçku, Reyhan (2016). İzmir’in bir mahallesinde yaşayan 6-17 yaş arasındaki suriyeli çocukların çalışma durumları ve çalışma durumlarını etkileyen etmenler. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi. İzmir 2016.

Başaran Alagöz, Selda ve Tahsin Geçkil (2017). Yabancı Uyruklu öğrencilerin (üniversite) sorunlarının incelenmesi; Konya İli örneği. Anadolu Hem. Sağlık Bilimleri Dergisi;20(4):278-284

Başbay, Alper ve Bektaş, Yelda (2009). Çok kültürlülük bağlamında öğretim ortamı ve öğretmen yeterlilikleri. Eğitim ve Bilim 2009, Vol.34 No:152

Binay, Hüseyin (2016). Suriye ve Irak’tan gelen savaş mağduru çocuk ve genç mültecilerde travma sonrası stres bozukluğu düzeyi. Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep, 2016

BUZ, Sema 2008, Türkiye’deki sığınmacıların sosyal profili. Polis Bilimleri Dergisi 10, (4) ss 1-14

Çamur, Adil. Suriyeli Mülteciler ve Belediyelerin Sorumluluğu: İzmir Örneği. Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi/Aralık 2017-113-129.

Demirbaş, Hatice ve Bekaroğlu, Ece (2013). Evden uzakta olmak: sığınmacıların/mültecilerin psikolojik sorunları ve alınacak önlemler. *Kriz Dergisi*, 21,(1-2-3), 11-24.

Erdem, Cahit (2017). Sınıfında mülteci öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerini yaşadıkları öğretimsel sorunlar ve çözüme dair öneriler. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*. Cilt:1 Sayı:1 ss:26-42

Erdoğan, M. Murat, Türkiye'deki Suriyeliler toplumsal kabul ve uyum, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, Şubat 2018.

Er, Ali Ramazan ve Bayındır, Nida (2015). İlkokullara giden mülteci çocuklara yönelik sınıf öğretmenlerinin pedagojik yaklaşımları. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi* Cilt 2, Sayı:4, Aralık 2015

İstanbul Bilgi Üniversitesi, Çocuk Çalışmaları Birimi, Suriyeli mülteci çocukların türkiye devlet okullarındaki durumu, Politika ve Uygulama Önerileri. Eylül,2015

Göktuna Yaylacı, Filiz, Serpil Harun, Yaylacı, Ali Faruk(2017). Paydaşların gözünden mülteci ve sığınmacılarda eğitim: Eskişehir örneği. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, Sayı 22, Yıl 2017, 101-117

Göregenli, Melek ve Karakuş, Pelin(2014) . Göç araştırmalarında mekan boyutu: kültürel ve mekansal bütünleşme. *Türk Psikoloji Yazıları*, Aralık 2014, 17(34), 101-115

Harunoğulları, Muazzez (2016). Suriyeli sığınmacı çocuk işçiler ve sorunları: Kilis örneği. *Göç Dergisi*, Cilt 3, Sayı 1, 29-63, Mayıs 2016.

Hazar, Numan, Uluslararası Politika ve Uygarlıklar, Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu. Nisan 2009 Ankara.

Karasar, Niyazi , Bilimsel Araştırma Yöntemi, 2005, Anı Yayıncılık

Kara, Ömer Tuğrul, Yiğit, Ali, Ağırman, Feyzullah (2016). Çukurova Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin Suriyeli mülteci kavramına ilişkin algılarının incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama (Journal of Theory and Practice in Education; 2016,12 (4); 945-961*

Kaştan, Yüksel. Türkiye'de göç yaşamış çocukların eğitim sürecinde karşılaşılan problemler. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi* Cilt2, Sayı 4, Aralık 2015.

Kılcan Bahadır, Çepni Osman, Kılınç Ali Çağatay. Mülteci öğrencilere yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Journal Of Human Sciences*, Volume:14, Issue:2 Year:2017

Kopala, Mary, Giselle Esquivel, Lucille Baptiste (1994). Counseling Approaches for immigrant children: facilitating the acculturative. The School Counselor/ May 1994/ Vol.41

Maya, İlknur (2016). İlkokul ve Ortaokul öğretmenlerinin çok kültürlü sınıf ortamlarında sınıf yönetiminde karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlar için kullandıkları stratejiler. Eğitim Yönetimi Araştırmaları. Editörler: Beycioğlu, K., Özer, N., Koşar D., Şahin İ. Pegem Akademi, Ankara,2016.

Özdemir, Çetin (2016). Sivas ilinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin okul iklimine etkisine ilişkin görüşlerin incelenmesi. T.C. Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi Mayıs 2016.

Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Araştırma Geliştirme Ve Projeler Daire Başkanlığı, Türkiye’de Geçici Koruma Statüsünde Bulunan Suriyelilere Yönelik Rehberlik Hizmetleri Kılavuzu. Ankara, Mart 2017.

Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Araştırma Geliştirme Ve Projeler Daire Başkanlığı, Geçici Koruma Statüsünde Bulunan Suriyelilere Yönelik Rehberlik Hizmetleri Kılavuz Kitabı (Öğretmenler için). Ankara, Eylül 2017.

Özer, Yeşer Yeşim, Komşuoğlu, Ayşegül, Ateşok, Zeynep Özde. Türkiye’deki Suriyeli çocukların eğitimi. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl:4, Sayı:37, Aralık 2016,34-42

Özözen Danacı, Miray, Eran, Nuray, Çetin, Zeynep, Pınarcık, Özge, Bahtiyar, Muhammed (2016) Okulöncesi öğretmenlerinin çok kültürlü eğitime yönelik tutumları. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi;3 (2):73-86.

Paksoy, N ve Karadeniz, M. (2016) “ Kilis’te Çalışan Suriyeli Sığınmacıların Sosyo-ekonomik Yapısı Üzerine Bir Araştırma” , Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Yaz-2016Cilt:15 Sayı:58

Polat, Soner (2009). Öğretmen Adaylarının çok kültürlü eğitime yönelik kişilik özellikleri. International Online Journal of Educational Sciences,20091 (1); 154-164

Polat, Soner ve Rengi Öznur (2014). Sınıf öğretmenlerinin kültürel farklılık algıları ve kültürlerarası duyarlılıkları. Zeitschrift für die welt der Turken Journal of World of Turks. Vol.6,3

Sağaltıcı, Eser. Gaziantep Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Uzmanlık Tezi. Aralık, 2013

Sağlam Halil İbrahim, İlksen Kanbur Nezaket (2017). Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Sakarya University Journal Of Education, 7(2) 310-323. 2017

Sezer Onur, Gönül ve Bağçeli Kahraman, Pınar (2017) Sınıf ve Okulöncesi öğretmen adaylarının çok kültürlü eğitime yönelik tutumları ve kültürlerarası duyarlılıkları arasındaki ilişki: Uludağ üniversitesi örneği: Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi; 13 (2): 550-560

Sezgin, Ayşe Aslı ve Yolcu, Tuğba (2016). Göç ile gelen uluslararası öğrencilerin sosyal uyum ve toplumsal kabul süreçleri. Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi. 7/2016

Sayın, Yusuf, Usanmaz, Ahmet ve Aslangiri, Fırat.(2016). Uluslararası göç olgusu ve yol açtığı etkiler: Suriye göçü örneği. Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi 18 (31):1-13, 2016

Şeker, Betül Dilara, Aslan Zafer (2015). Eğitim sürecinde mülteci çocuklar: sosyal psikolojik bir değerlendirme. Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi. 8(1) 86-105, 2015 AKU.

Şimşir, Zeynep ve Dilmaç, Bülent (2018). Yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim gördüğü okullarda öğretmenlerin karşılaştığı sorunlar ve çözüm önerileri. Elementary Education Online, 2018; 17(2):1116-1134.

Taştekin, Ezgi, Bozkurt Yükçü, Şüheda, İzoğlu, Aslı, Güngör, İbrahim, Işık Uslu, Ayşe Elif, Demircioğlu, Haktan (2016). Okulöncesi Öğretmenlerinin çok kültürlü eğitime yönelik tutumlarının ve algılarının incelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Araştırmaları Dergisi. Temmuz 2016; Cilt 2(1)

Topkaya, Yavuz, Akdağ Hakan. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Suriyeli sığınmacılar hakkındaki görüşleri. Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 7(1) 767-786. 2016

Tunç, Ayşe Şebnem (2015). Mülteci davranışı ve toplumsal etkileri: Türkiye’de Suriyelilere ilişkin bir değerlendirme. TESAM Akademi Dergisi Temmuz 2015 2(2) 29-63

Üstün, Ahmet, Bayar, Adem, Bozkurt, Erdoğan. Mülteci çocukların ailelerinin algılarına göre eğitim sorunları. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi Cilt 4, Sayı 12, 2017, 747-755

Ünlü, İhsan ve Örtten, Hakan (2013) Öğretmen Adaylarının çok kültürlülük ve çok kültürlü eğitime yönelik algılarının incelenmesi. Dicle Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi;21, 287-302

Yavuz, Ö& Mızrak, S. Acil durumlarda okul çağındaki çocukların eğitimi. Göç Dergisi, Ekim 2016, Cilt:3 Sayı:2 SS: 175-199

İNTERNET KAYNAKÇASI

<https://www.aa.com.tr/tr> (Anadolu Ajansı)

<https://www.afad.gov.tr/> (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı)

<http://www.goc.gov.tr/> (İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü)

<http://izmir.goc.gov.tr/> (Göç İdaresi İzmir Müdürlüğü)

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/04/20130411-2.htm>

<https://tr.sputniknews.com/roportaj/201704051027947164-suriyeli-siginmacilar-izmir>

www.unhcr.org, popststs.unhcr.org/en/overview

<http://www.unicef.org.tr/> (Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu)

<https://izmir.meb.gov.tr/> (İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü)

<https://konak.meb.gov.tr/> (Konak İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü)

<https://oygm.meb.gov.tr/> (Öğretmen Yetiştirme Genel Müdürlüğü)

<https://hbogm.meb.gov.tr/> (Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü)

(<http://www.mipex.eu/>) Migrant Integration Policy Index 2015

http://web.deu.edu.tr/acmer/files/Okulda_Akran_Arabuluculuk_Uygulamasi.pdf

T.C.
KONAK KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 71539863-160.01.01-19162478

14/11/2017

Konu : İlçemiz Okullarındaki Öğretmen ve Öğrencilerin,
Mülteci Öğrencilere Yönelik Sosyal Kabul Düzeylerinin
Tespit Edilmesi

KAYMAKAMLIK MAKAMINA

İlgi: Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü'nün 13.11.2017 tarihli ve 19096051 sayılı yazısı.

Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğünce 2017 yılı Eylül ayı içerisinde yayınlanan "Rehberlik ve Araştırma Merkezi Kılavuzu"4. Bölümünde yer alan Proje Araştırma ,Yayın başlığında, Rehberlik ve Araştırma Merkezlerince, her eğitim öğretim yılında özel eğitim ve rehberlik alanları ile ilgili en az birer araştırma yapılması gerekliliği vurgulanmıştır.

Bu amaçla Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezince, İlçemizde Mülteci öğrenci bulunan İlkokullarda ;Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan öğrencilerin ve öğretmenlerin bu öğrencilere yönelik sosyal kabul düzeylerinin ne durumda olduğu tespit etmek amacıyla araştırma yapılması planlanmıştır.

Bu doğrultuda öğrencilere yönelik Karabük Üniversitesi Öğretim Görevlisi Yrd.Doç.Dr Ali Çağatay KILINÇ, Doç Dr. Osman ÇENPL, Gazi Üniversitesi Öğretim görevlisi Yrd. Doç.Dr. Bahadır KILCAN tarafından geliştirilen" Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutum Ölçeği" ile öğretmenlere yönelik Sakarya Üniversitesi Öğretim Görevlisi Doç.Dr.Halil İbrahim SAĞLAM ve Nezaket İLKSEN KANBUR tarafından geliştirilen "Mülteci Öğrenci Tutum Ölçeği" uygulanmak suretiyle "İlçemiz İlkokullarında eğitim öğretim gören öğrencileri ve bu okullarda görev yapan öğretmenleri kapsamı, araştırmada Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürü Ahmet KARADUMA ve Müdür Yardımcısı Ferhan FEYİZLİ,Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Bölümü Rehberlik Öğretmenleri Abdullah ALYAPRAK, Ayşegül DOĞRU, Özlem DİRİK,Hülya AKMAN,Güneş DOST ve Fatih ARICA'nın görev almaları, araştırma için okullarla yazışmaları, toplantı yapmaları, ölçek uygulamaları vb. İş ve işlemleri yapabilmeleri Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Serdal ŞİMŞEK
Müdür

OLUR
14/11/2017
14/11/2017
Mehmet ERİŞ
Konak Kaymakamı

Eki : İlgi Yazı ve ekleri (6 Sayfa)

Konak İlçe M.E.M
Elektronik Ağ: www.konak.meb.gov.tr
e-posta: konak35@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için : Gülseren Çalhan
Tel: (0 232) 4648100
Faks: (0232) 4653033

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 330a-657c-3c58-a6cc-77dc kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
KONAK KAYMAKAMLIĞI
Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü

Sayı : 67328951-605.01-E.19096051

13.11.2017

Konu : İzmir İli Konak İlçesi İlkokullarındaki
Öğretmen Ve Öğrencilerin, Mülteci Öğrencilere
Yönelik Sosyal Kabul Düzeylerinin Tespit Edilmesi

KONAK İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE
(Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Bölümü)

KONAK

Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nce 2017 yılı Eylül Ayı içerisinde yayımlanan "Rehberlik ve Araştırma Merkezi Kılavuzu" 4. Bölümünde yer alan "Proje, Araştırma, Yayın" başlığında, Rehberlik ve Araştırma Merkezlerince, her eğitim öğretim yılında özel eğitim ve rehberlik alanları ile ilgili en az birer araştırma yapılması gerekliliği vurgulanmıştır.

Bu amaçla Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi olarak İzmir İli Konak İlçesinde Mülteci öğrenci bulunan İlkokullarda; Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan öğrencilerin ve öğretmenlerin bu öğrencilere yönelik sosyal kabul düzeylerinin ne durumda olduğunu tespit etmek amacıyla araştırma yapılması planlanmıştır.

Bu doğrultuda öğrencilere yönelik, Karabük Üniversitesi Öğretim Görevlisi Doç. Dr. Ali Çağatay KILINÇ, Doç. Dr. Osman ÇEPNİ, Gazi Üniversitesi Öğretim Görevlisi Yrd. Doç. Dr. Bahadır KILCAN tarafından geliştirilen "Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutum Ölçeği" ile öğretmenlere yönelik Sakarya Üniversitesi Öğretim Görevlisi Doç. Dr. Halil İbrahim SAĞLAM ve Nezaket İLKSEN KANBUR tarafından geliştirilen "Mülteci Öğrenci Tutum Ölçeği" uygulanmak suretiyle "İzmir İli Konak İlçesi İlkokullarındaki Öğretmen ve Öğrencilerin, Mülteci Öğrencilere Yönelik Sosyal Kabul Düzeylerinin Tespit Edilmesi" konulu araştırma yapılması, araştırmanın Konak ilçesinde yer alan ilkokullarda eğitim öğretim gören öğrencileri ve bu okullarda görev yapan öğretmenleri kapsamı, araştırmada Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürü Ahmet KARADUMAN, Müdür Yard. Ferhan FEYİZLİ, Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Bölümü Rehberlik Öğretmenleri Abdullah ALYAPRAK, Ayşegül DOĞRU, Özlem DİRİK, Hülya AKMAN, Güneş DOST ve Fatih ARICA'nın görev almaları, araştırma için okullarla yazışmaları, toplantı yapmaları, ölçek uygulamaları vb. iş ve işlemleri yapabilmeleri hususunda;

Müsaadelerinizi ve olurlarınızı arz ederim.

Ahmet KARADUMAN
Müdür

EKLER:

- Ek 1: Araştırma Özeti (2 sayfa)
- Ek 2: Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutum Ölçeği (1 sayfa)
- Ek 3: Mülteci Öğrenci Tutum Ölçeği (1 sayfa)
- Ek 4: Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutum Ölçeği İzin E-Posta (1 sayfa)
- Ek 5: Mülteci Öğrenci Tutum Ölçeği İzin E-Posta (1 sayfa)

Adres: Murat Reis Mah. 227 Sok N0: 18 Konak/İZMİR
Elektronik Ağ: www.konakram.meb.k12.tr
e-posta: 164246@meb.k12.tr

Ayrıntılı bilgi için: PDR Hiz.Bl.Başk.
Tel: : 0232-243 44 17
Faks: 0232-244 16 90

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden ecf3-3f01-31dc-9686-8e26 kodu ile teyit edilebilir.

**İZMİR İLİ KONAK İLÇESİ İLKOKULLARINDAKİ ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİLERİN, MÜLTECİ
ÖĞRENCİLERE YÖNELİK SOSYAL KABUL DÜZEYLERİNİN TESPİT EDİLMESİ**

Göç; Uluslararası bir sınırı geçerek veya bir Devlet içinde yer değiştirmek. Süresi, yapısı ve nedeni ne olursa olsun insanların yer değiştirdiği nüfus hareketleridir. Buna, mülteciler, yerinden edilmiş kişiler, yerinden çıkarılmış kişiler ve ekonomik göçmenler dâhildir. (Uluslararası göç örgütü, göç terimleri sözlüğü)

Toplumsal değişim ve dönüşümün en önemli neden ve sonuçları arasında yer alan göç olgusu, küreselleşmenin yarattığı mobilizasyonun etkisi ile günümüz dünyasının en önemli sorunları arasında yer almaktadır. Zira bir yandan hareket serbestisi bireysel olarak insanları daha iyi bir yaşam hayalinin peşine sürüklemekte ve kırsaldan kente, az gelişmiş ve/veya gelişmemiş ülkelere gelişmiş ülkelere doğru kesintisiz bir göç hareketine yönlendirmekteyken; öte yandan da başta savaş ve çatışmalar dahil olmak üzere cangüvenliği gerekçeli nüfus hareketleri de kitlesel göçlere neden olmaktadır. Şüphesiz ki bu göçlerin yeni yerleşim birimi açısından sosyo-mekânsal etkileri bulunmaktadır. Çünkü göçün etki ve sonuçlarına odaklanıldığında, sadece nüfus hareketi olmadığı görülmektedir. Bu bağlamda düşünüldüğünde genel olarak göçün en önemli sonuçlarından biri de toplumsal yapı üzerinde belirlemektedir. (Göçün Toplumsal Ve Mekânsal Yapı Üzerindeki Etkileri, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Yrd. Doç. Dr. Mim Sertaç TUMTAŞ Doç. Dr. Cem ERGUN)

Dış ülkelerden Türkiye'ye doğru gerçekleşen göç hareketleri toplumsal yapıdaki değişim açısından önem taşımaktadır. Özellikle Balkan ülkelerinden gerçekleşen bu göçler, Cumhuriyetle birlikte mübadele adı altında başlamış, İkinci Dünya Savaşı sonrası sürmüş, 1989 Bulgaristan göçü ve 1992-1995 yılları arasında Yugoslavya'nın parçalanmasıyla sonuçlanan iç savaş boyunca da devam etmiştir. Bunların yanında 2011 yılından bu yana ise Suriye'de yaşanmakta olan olaylar nedeniyle yaşanan zorunlu göç de, Türkiye toplumsal yapısına etki eden bir olgu olmuştur.

Toplumsal yapının temel taşlarından olan çocuklar göç olgusundan etkilenen önemli bir kesimdir. Ebeveynlerin yer değiştirme kararlarına istinaden göçe maruz kalan çocuklarda; korku, kaygı, güvensizlik, çaresizlik, gelecekle ilgili karamsarlık gibi duygu ve düşünceler ön plana çıkmaktadır. Travmatik bir süreç olan göç davranışını yaşayan çocuklar için yapılacak erken dönemli çalışmalar yaşanan olumsuzlukların ve beraberindeki psikolojik etkilerin azaltılması, normalleştirilmesi açısından oldukça önemli bir yere sahiptir.

T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 12.10.2017 tarihli biyometrik verileri alınarak, kayıt altına alınan Suriye vatandaşlarının yaş ve cinsiyete göre dağılımına bakıldığında 1.733.279 erkek, 1.502.713 kadın olmak üzere toplam 3.235.992 Suriye vatandaşının ülkemizde olduğu tespit edilmiş olup, bunların 118.189'unun İzmir ilinde kayıt altında olduğu ifade edilmiştir. Toplam birey sayısının yaş aralıklarında ilkokul çağı çocuklarının (5-9 yaş) dağılımı 231.636 erkek çocuğu, 218.282 kız çocuğu olmak üzere toplam 449.921 çocuk olduğu görülmektedir. (T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü)

Çocuk haklarının korunmasına dair uluslararası birçok hukuki dayanak bulunmaktadır. Yasalarla da koruma altına alınan çocuklar için önemli bir belge olan Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuk Haklarına dair sözleşmenin 2. ve 22. maddelerine bakıldığında;

“Madde 2

Taraf Devletler, bu Sözleşme’de yazılı olan hakları kendi yetkileri altında bulunan her çocuğa, kendilerinin, ana–babalarının veya yasal vasilerinin sahip oldukları, ırk, renk, cinsiyet, dil, siyasal ya da başka düşünceler, ulusal, etnik ve sosyal köken, mülkiyet, sakatlık, doğuş ve diğer statüler nedeniyle hiçbir ayırım gözetmeksizin tanır ve taahhüt ederler.

Taraf Devletler, çocuğun ana–babasının, yasal vasilerinin veya ailesinin öteki üyelerinin durumları, faaliyetleri, açıklanan düşünceleri veya inançları nedeniyle her türlü ayırımı veya cezaya tâbi tutulmasına karşı etkili biçimde korunması için gerekli tüm uygun önlemi alırlar.

Madde 22

1. Taraf Devletler, ister tek başına olsun isterse ana babası veya herhangi bir başka kimse ile birlikte bulunsun, mülteci statüsü kazanmaya çalışan ya da uluslararası veya iç hukuk kural ve usulleri uyarınca mülteci sayılan bir çocuğun, bu Sözleşmede ve insan haklarına veya insani konulara ilişkin ve söz konusu Devletlerin taraf oldukları diğer Uluslararası sözleşmelerde tanınan ve bu duruma uygulanabilir nitelikte bulunan hakları kullanması amacıyla koruma ve insani yardımdan yararlanması için gerekli bütün önlemleri alırlar.

2. Bu nedenle, Taraf Devletler, uygun gördükleri ölçüde, Birleşmiş Milletler Teşkilatı ve onunla işbirliği yapan hükümetlerarası ve hükümet dışı yetkili başka kuruluşlarla bu durumda olan bir çocuğu korumak, ona yardım etmek, herhangi bir mülteci çocuğun ailesi ile yeniden bir araya gelebilmesi için ana-babası veya ailesinin başka üyeleri hakkında bilgi toplamak amacıyla işbirliğinde bulunurlar. Herhangi bir nedenle kendi aile çevresinden sürekli ya da geçici olarak ayrı düşmüş bir çocuğa bu Sözleşmeye göre tanınan koruma, aynı esaslar içinde, ana-babası ya da ailesinin başkaca üyelerinden hiçbirisi bulunamayan çocuğa da tanınacaktır.” Mülteci çocukların korunma ve hakları açısından diğer çocuklardan farklı olmadığı görülmektedir.

İzmir İli Konak İlçesi ilkokullarında kayıtlı olan mülteci öğrencilerin toplam sayısı Konak İlçe MEM verilerine göre 19.10.2017 tarihi itibarıyla 3134’tür. İlkokul çağında olan öğrenci sayısı ise 2765’tir. Konak İlçe Milli Eğitim verilerine göre mülteci öğrencilerin sayısının ilkokul çağında yığılım gösterdiği görülmektedir. Bu nedenle İzmir İli Konak İlçesinde ilkokul çağında kayıtlı olan mülteci çocukların, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan sınıf/okul arkadaşları ve öğretmenleri tarafından sosyal kabul düzeylerinin ne durumda olduğunu bilmek büyük önem taşımaktadır.

Bu araştırmanın Bakanlığımız tarafından yürütülen “Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi Projesi”ne katkı sağlayarak bilimsel bir dayanak oluşturacağı düşünülmektedir.

03.11.2017

Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutum Ölçeği - gulo7@gmail.com - Gmail

03.11.2017

Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutum Ölçeği - gulo7@gmail.com - Gmail

Gmail

E-POSTA YAZ

Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutum Ölçeği

Gelen Kutusu

aysegül

Merhaba Sayın Arkadaşlar, Biz İzmir İli Karaköy İlçesindeki Karaköy Rüşdîye İlkokulu'nda çalışmaktayız. Öğrencilerimize yönelik olarak hazırladığımız "Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutum Ölçeği"ni sizinle paylaşmak istiyoruz. Ölçeğin amacı, mülteci öğrencilere yönelik tutumları ölçmektir. Ölçeğin kullanılması için gerekli olan kurallara uymaya rica ederiz. Çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Yrd. Doç. Dr. Bahadır KILCAN

1 Kasım 2017 15:26 tarihinde aysegül <gulo7@gmail.com> yazdı:

Ölçek

Ölçek

W moly6.doc

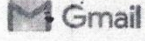
aysegül <gulo7@gmail.com>

Alın: bahadır

Sevgili Hocam
Yardımlarınız ve desteğiniz için çok teşekkür ederiz. Aklî Kurallama gereken
Çalışmalarımızda başarılar dileriz... Sevgiler...

MÜLTECİ ÖĞRENCİ TUTUM ÖLÇEĞİ (MÖTÖ)

Boyutlar	Sıra	Aşağıda mülteci öğrencilere yönelik tutumlarla ilgili görüşleriniz sorulmaktadır. Bu konudaki görüşünüzü, " <u>Hiç Katılmıyorum</u> ", " <u>Biraz Katılıyorum</u> ", " <u>Çoğunlukla Katılıyorum</u> ", " <u>Tamamen Katılıyorum</u> " maddelerinden size en uygun olanını (X) işaretiyle işaretleyerek belirtiniz.	Hiç Katılmıyorum	Biraz Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
İletişim	1	Mülteci öğrencilere önyargısız yaklaşırım				
	2	Uyumda güçlük yaşayan mülteci öğrencilere hoşgörülü davranırım				
	3	Mülteci öğrencileri anlamaya çalışırım				
	4	Mülteci öğrencilere yeteri kadar zaman ayırmaya çalışırım				
	5	Mülteci öğrenciler için yapılan eğitim hizmetlerini desteklerim				
	6	Mülteci öğrencilere diğer öğrencilere davrandığım gibi davranırım				
	7	Mülteci öğrencilerin derslere motive olmaları için çaba gösteririm				
	8	Öğrencilerin mülteci öğrencilere olumlu davranmalarını sağlarım				
	9	Mülteci öğrencilerin temel bakım becerilerini geliştirmelerini desteklerim				
	10	Öğrenciler mülteci öğrencilerle oyun oynarlar				
	11	Mülteci öğrencilerin eğitimi konusunda kendimi geliştiririm.				
Uyum	12	Mülteci öğrencilere diğer öğrencilerin aileleri olumlu tutum sergiler				
	13	Mülteci öğrencilerin temel ihtiyaçları karşılanır				
	14	Öğrenciler mülteci öğrencilerle birlikte olmaktan memnundur				
	15	Mülteci öğrenciler düzenli olarak okula devam etmektedir				
	16	Mülteci öğrencilere ayırdığım zaman yeterlidir				
	17	Mülteci öğrenciler okula uyumludur				
	18	Mülteci öğrenciler sınıfa uyumludur				
	19	Öğrenciler, mülteci öğrencilere karşı olumlu davranış sergiler				
	20	Mülteci öğrencilere rehberlik yapmaya, yol göstermeye çalışırım				
Yeterlik	21	Mülteci öğrencilerin sınıfa uyum sağlamasını kolaylaştırırım				
	22	Mülteci öğrencilerle iletişim kurmakta zorlanmam				
	23	Mülteci öğrencilerin eğitiminde yeterli olduğumu düşünürüm				
	24	Mülteci öğrencilerin dil farklılığı benim için sorun oluşturmaz				

Abdullah Alyaprak <abdullahalyaprak@gmail.com>

Mülteci Öğrenci Tutum Ölçeği

Halil İbrahim Sağlam <hsaglam@sakarya.edu.tr>
Alıcı: Abdullah Alyaprak <abdullahalyaprak@gmail.com>

20 Ekim 2017 12:02

Değerli Hocam,
Ölçeği elbetteki kullanabilirsiniz. Çalışmalarınızda kolaylıklar dilerim. Selam ve saygılarımla...

Halil İbrahim SAĞLAM

20 Ekim 2017 10:33 tarihinde Abdullah Alyaprak <abdullahalyaprak@gmail.com> yazdı:
(Alınılan metin gizlendi)

MÜLTECİ ÖĞRENCİLERE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ (MÖYTÖ)		Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum
1	Mülteci öğrencileri sınıfımda görmekten mutluluk duyarım.			
2	Mülteci öğrencilerle okulda arkadaşlık kurmak için çaba harcarım.			
3	İmkânım olsa mülteci öğrencileri ülkemize almam.			
4	Mülteci öğrencilerin dilimizi öğrenmelerinden mutluluk duyarım			
5	Mülteci öğrencilerin okul kurallarına uyum sağlayacaklarına inanırım.			
6	Mülteci öğrencilerin derslerinde başarılı olmaları beni mutlu eder.			
7	Mülteci öğrencilere yapılan yardımlarda görev almak isterim.			
8	Mülteci bir öğrenci ile aynı sırayı paylaşmak beni rahatsız eder.			
9	Mülteci öğrencilerle aynı dinin mensubu olduğumuzdan dolayı onlara yardım ederim.			
10	Mülteci öğrencilerin bizleri kötü alışkanlıklara alıştıracalarını düşünüyorum.			
11	Mülteci öğrencilerin kendilerini ayrıcalıklı gördüklerini düşünüyorum.			
12	Mülteci öğrencilerle arkadaşlığımı okul dışında da sürdürürüm.			
13	Ülkemizin güzelliklerini tanıtmak için mülteci öğrencilere yardımcı olurum.			
14	Mülteci öğrencilerin ailelerine yardım etmek için oluşturulan bir grupta yer alırım.			
15	Mülteci öğrencilerin okul huzurunu bozduğunu düşünüyorum.			
16	Okulda verilen ödevlerle ilgili olarak mülteci öğrencilere yardım etmekten hoşlanırım.			
17	Kendi dilimi mülteci öğrencilere öğretmek için çaba harcarım.			
18	Bundan sonraki eğitim öğretim hayatımda mülteci öğrencilerle arkadaşlık etmek isterim.			
19	Mülteci öğrencilerin diğer öğrencilerle rahat iletişim kurmalarına yardımcı olurum.			
20	Mülteci öğrencilere ülkemizi tanımaktan hoşlanırım.			
21	Sınıf içinde yapılan etkinliklerde mülteci öğrencilerle aynı grupta yer almak isterim.			
22	Öğretmenlerimizin, mülteci öğrencilere yabancı gibi davranmasını istemem.			
23	Mülteci öğrencilerin okula uyum sağlamasına yardım ederim.			
24	Mülteci öğrencilerle aynı okula gitmekten hoşlanmam.			